

ÅRS -
SKRIFT

20

20

LILLESKOLERNES
SAMMENSLUTNING

ÅRS -
SKRIFT

20

20

Udgivet af
Lilleskolernes Sammenslutning
Nytorv 7, 2. sal
1450 København K

Tlf. 2874 3329

Redaktion og tilrettelæggelse
Sune Jon Hansen og Josefine Weng

Redaktionen er afsluttet den 19. februar 2020

Årsskriftet er også tilgængeligt i en
webbaseret udgave på www.lilleskolerne.dk

Layout og grafik
Anne Sofie Bendtson

Tegninger/illustration
Ringsted Lilleskole, Sofiehøj Friskole,
Freinetskolen Valby Langgade
og Østerbro Lilleskole

Oplag
1200 eksemplarer
Februar 2020

Tryk
Rosendahls

INDHOLD

05

Velkommen til Årsskrift 2020

07

Bestyrelsens beretning

14

Skolen først
af Michael Christiansen

16

Små afvigende handlinger
af Adam Holm

18

Lilleskolepædagogik - hvad nu?
af Marie Ludvigsen

22

Børnepolitik
af Sine Grumløse

24

Med hud og hår
af Katrine Affelhøy

28

Vi er vel enige om at være lilleskoler
af Dorte Albæk

30

Pædagogikkens genkomst
af Jens-Erik Kristensen

32

Medlemsskoler – oversigt og adresseliste

36

Nøgletal og medlemsskoler

38

Program for Lilleskoletræf 2020

Det kræver mod at blive stående. Og hvis man kigger efter, vil man få øje på, at lilleskolerne gennem de senere år har haft det mod og er lykkedes stort med at blive stående på og holde fast i nogle stærke grundværdier.

Jasmin Heide
Formand

VELKOMMEN TIL ÅRSSKRIFT 2020

Kære Lilleskolefolk! Endnu et år er gået i Lilleskolernes Sammenslutning. Et år hvor vi igen har mødtes på kryds og på tværs og sammen diskuteret rammerne, grænserne, ambitionerne, visionerne, etc. for lilleskolen – helt tæt på hverdagens praksis og mere generelt som samfundsinstitution. Lilleskolernes Sammenslutning har en lang historie for at danne ramme for disse diskussioner og møder om at lave skole, og hver gang vi mødes bekræftes vi i, at vi har fat i noget og kan noget – sammen. Dét er bidragene i dette Årsskrift alle sammen udtryk for.

Hvad enten de er skrevet af lilleskolefolk eller nogle af de oplægsholdere vi har haft besøg af i året der er gået, så peger de alle på, at lilleskolerne er værd at være del af, værd at være om og værd at tage stilling til. Lilleskolerne har aldrig været neutrale, og i dag som i morgen er det vigtigt, at nogen tør gå nye veje eller holde fast i gamle for at svare på mangler og udfordringer ved skolen såvel som samfundet.

Når I i dette Årsskrift bl.a. kan læse om punk, pædagogikkens genkomst og interesseforskydninger i den politiske skole-opmærksomhed er det netop udtryk for, at vi i Lilleskolernes Sammenslutning året igennem bestræber os på, at bringe blikke på skolen i spil, der bryder med de dominerende opfattelser og diskurser, ikke er til falds for modeluner, men spørger kritisk ind til dem og giver perspektiver på dem – med henblik på at skabe fælles udgangspunkter for at kunne reflektere over og styrke egen praksis og eget anliggende som lilleskole.

Vi står i indgangen til et nyt årti. På skuldrene af 2010erne og med et bagtæppe af markante forandringer på den internationale såvel som nationale politiske scene (genkomsten af nationalsocialisme i Europa, Brexit, Trumpisme, intensiverede flygtningestrømme, ungdommen placeret forrest i globale klimademonstrationer, acceleration af diagnoser og diagnoseblikke, øget individualisering, mv.) stilles der både spørgsmål til verdensordenen, solidaritet, demokratiet og den moralske infrastruktur, til de måder vi lever på i Danmark og de måder vi opdrager og uddanner kommende generationer på.

Så hvad svarer vi? For svare skal vi! Lilleskolerne er jo netop levende og modige svar; en institutionel ramme for at tage ansvar for og vise an til en verden, der er værd at være i. Det skal vi stå ved og stå sammen om. Ét spørgsmål er i den forbindelse, hvordan Lilleskolernes Sammenslutning skal se ud og organiseres i fremtiden, så vi som skolernes forening kan sikre, at dialogen såvel som debatten om skolen sker med pædagogikken i forgrunden, til gavn for skolerne og på måder der tager børnene, skolen og samfundet alvorligt. Det skal vi have en god debat om og tage stilling til på årets repræsentantskab. For Lilleskolernes Sammenslutning bliver jo til og får værdi og styrke i kraft af alt det, der betyder noget for medlemskolerne. Det er det, der helt grundlæggende ligger i at være skolernes forening.

Sune Jon Hansen
Sekretariatsleder
Lilleskolernes Sammenslutning

BESTYRELSENS BERETNING 2020

Med oprettelsen af Den Lille Skole i 1949 indledtes en pædagogisk bevægelse i Danmark, som tog afsæt i nye pædagogiske strømninger og deres perspektiver på børnene, skolen og deres rolle i samfundet. Det var et ønske at skabe skoler, hvor man så værdi i at inddrage børnene, deres fantasi og lyst i undervisningen og hvor børnenes frihed og selvstyre blev vægtet højt. Initiativtagerne ønskede at inddrage børn og forældre i skolens liv, kultur og demokrati. Og de ønskede, at rammerne for dette skulle være nære og overskuelige, hvorfor begrebet lilleskole opstod – som modsvar til de store byskoler der (også) fandtes i 40'erne og 50'erne.

I løbet af 70'erne voksede mange flere lilleskoler frem. Lilleskolerne afveg fra friskoler og real-skoler (privatskoler) ved at være kulturkritiske; både i relation til religion og samfundsorden. Og op igennem 70'erne startede således også en række stærkt politiske protestskoler. Inden udgangen af 70'erne var der etableret mere end 30 lilleskoler i Danmark – i løbet af 80'erne kom de næste 10 til og i dag findes der 59 lilleskoler.

Skolerne var og er inspirerede både af hinandens pædagogiske praksis og tanker, og selvom de ligner hinanden, er de også forskellige. På trods af forskellighederne kan man stadig opleve, at de oprindelige lilleskoletanker/kerne-værdier har overlevet:

- At børnelivet er et selvstændigt liv, der ikke kun skal være en forberedelse til voksenlivet
- At det kreative og musiske i pædagogikken har en særlig betydning for og plads i indretningen af lilleskolen
- At børnene inddrages i og betragtes som medskabere af skolens kultur og demokrati

Lilleskolerne – gamle og nye – er vævet sammen af en fælles historie, fælles oplevelser, fælles initiativer og fælles projekter. Lilleskolerne er bundet sammen af det, vi vil, det, vi mødes om, og det vi opnår hver for sig og sammen – på tværs af skolerne.

Vi, der laver lilleskole, tror (stadig) på, at skolen kan og skal være et sted, hvor børn trives, lærer, leger, udvikler sig, at børnene og børnenes holdninger og meninger betyder noget, at barndommen, ungdommen og skolen har en værdi i sig selv – og at børnenes skoleliv betyder noget for, at de kan blive livsduelige, kritiske og deltagende voksne.

Og selvom de forskellige lilleskoler har forskellige visioner og pædagogiske praksisser er det helt sikkert, at man vil *noget* ude på skolerne. Sommetider er det *noget* at flytte sig, at skabe udvikling og forandring – til andre tider er det *noget* at blive stående – når omverdenen flytter sig.

Det kræver mod at blive stående. Og hvis man kigger efter, vil man få øje på, at lilleskolerne gennem de senere år har haft det mod og er lykkedes stort med, at blive stående på – og holde fast i nogle stærke grundværdier - på trods af et stort pres udefra.

Det gælder et stort politisk pres; grundskolen er i dag genstand for enorm politisk opmærksomhed. Kontrol har i stigende grad erstattet tillid, staten er trådt i forgrunden og fokus på inklusion, skolesammenlægninger, skolereformer, uddannelsesparathedsvurderinger, målbarhed, tests, resultatorienteret og meget mere levner kun ringe plads til pædagogik – endsige børn.

Men det gælder også et pres fra den nære omverden, der spørger: lærer børnene nu nok og hurtigt nok, hvordan sikrer I som skoler, at bør-

“At nære lysten til og interessen for denne evige samtale om skolen, så vi kan vedblive at spørge hinanden, hvad det er vi vil, hvor vi kommer fra, hvad det er vi står på, og hvor det er, vi vil hen.”

nene får de kompetencer som arbejdsmarkedet efterspørger, at MIT barn ses og får optimeret sine evner?

Lilleskolerne har formået at holde fast i egne værdier og visioner, og er lykkedes med at holde fast i at lave små skoleoaser over hele landet, bygget på stærke fællesskaber, stor forældreinvolvering, kreative, praktiske og musiske fag, projekter, lejrskoler, kritisk dialog og elevdemokrati og meget mere. De, der befolker lilleskolerne – børn, forældre og ansatte – har turdet, knoklet for og er lykkedes med at holde fast i lilleskolekernerne værdier. Sammen er det lykkedes at holde fast i at lave skoler for børn – det er virkelig godt gået.

I Lilleskolernes Sammenslutnings (LS) bestyrelse oplever vi, at lilleskoleværdierne findes og lever i bedste velgående – og at de er til stor inspiration for mange både på og udenfor lilleskolerne. I mødet med jer og hinanden bekræftes vi i, at det fællesskab, der har været i og omkring lilleskolerne har gjort og gør en stor forskel for mange både børn og voksne, men også for udviklingen i det danske skolelandskab. Vi tror på og er overbeviste om, at der er mere at komme efter og at lilleskolerne aldrig har stået stærkere.

I LS' bestyrelse oplever vi også, at skolerne har stor gavn af og styrkes af, at der til hver en tid er noget, der binder lilleskolerne sammen. En skoleforening, som har til formål og koncentrerer sig om at inspirere og støtte skolerne og udfordre dem i forhold til deres pædagogiske praksis, som faciliterer netværk og nye mødesteder, som holder fast i, at der er brug for et lilleskolefællesskab – både lokalt og på tværs af hele landet – der har pædagogikken i forgrunden. En skoleforening som vedbliver at spørge: Hvad vil det sige at lave lilleskole? For selvom vi aldrig helt kan blive enige om en definition, på trods af at det er forsøgt mange gange, så er det er jo netop det, der er det fine – at holde liv i denne evige samtale om lilleskolen og det at lave skole for og med børn. At

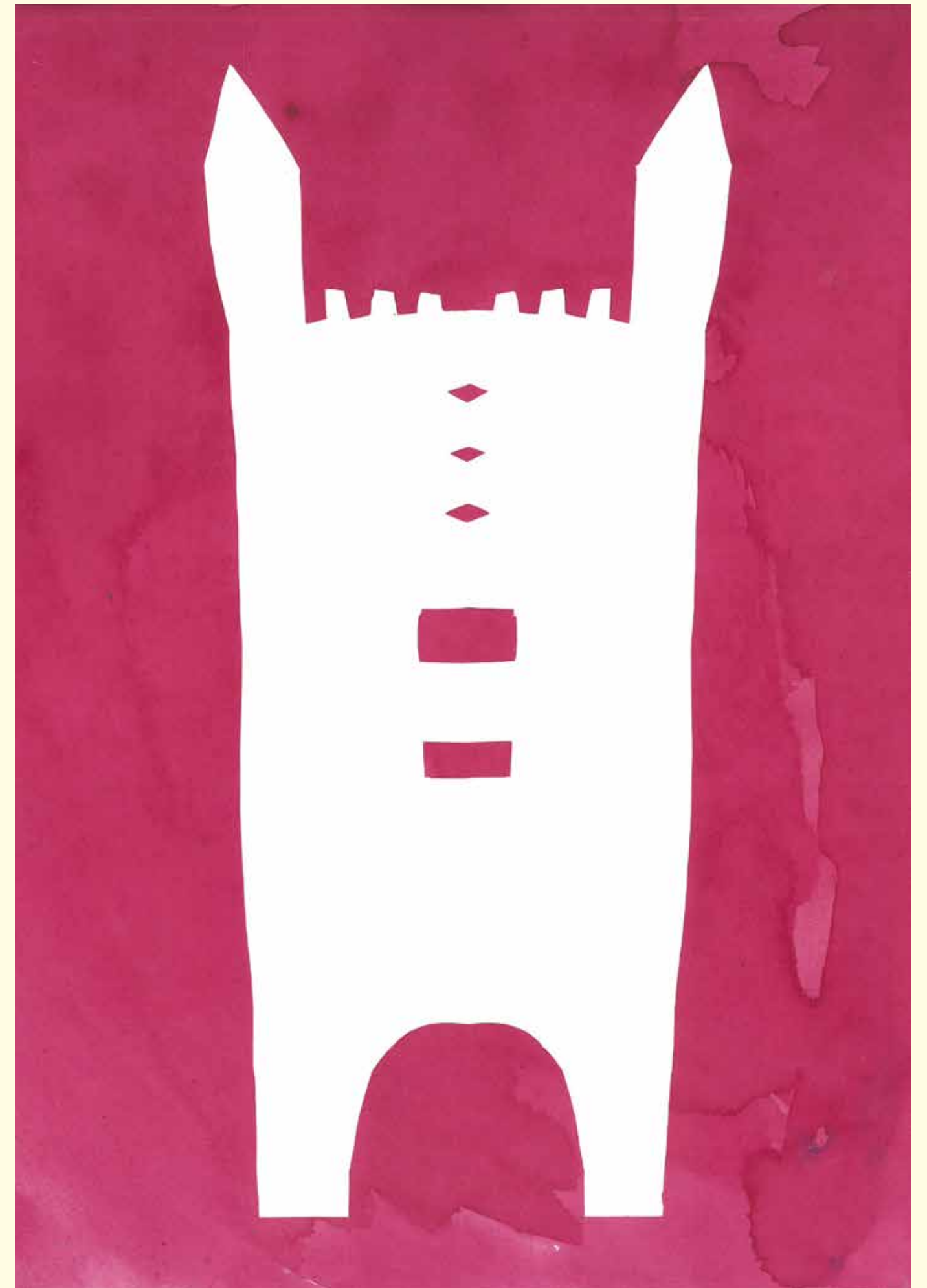
nære lysten til og interessen for denne samtale, så vi kan vedblive at spørge hinanden, hvad det er vi vil, hvor vi kommer fra, hvad det er vi står på, og hvor det er, vi vil hen.

På repræsentantskabet sidste år præsenterede Lilleskolernes Sammenslutnings bestyrelse et omfattende strategipapir for foreningens arbejde og retning frem mod 2025 – alle med afsæt i en ambition om, at LS - til hver en tid - skal være en levedygtig, stærk og relevant forening for skolerne. Det havde vi en god diskussion af, og bestyrelsen blev opfordret til, at vi i løbet af året gav os tid til at mødes med skolerne og diskutere Lilleskolernes Sammenslutnings arbejde, indsatser og orienteringer, med henblik på at inspirere og kvalificere bestyrelsens fremadrettede arbejde, samt tage os tid til i fællesskab at evaluere skolerne dobbeltorganisering og foreningssamarbejdet mellem LS og Friskoleforeningen.

På den baggrund har LS' bestyrelse og sekretariat i løbet af året været i tæt dialog med bestyrelser og ledere fra lilleskolerne ved en række arrangementer: Fyraftensmøder (maj), Ledertræf (september), Regionsmøder (november), Dialogmøder (januar) samt Lederinternat (februar). Derudover har vi været tilstede ved en række netværksarrangementer både i Jylland og på Sjælland samt deltaget på pædagogiske dage og ved bestyrelsesmøder på en række skoler. Og alle steder har vi mødt en stærk interesse for og stor opbakning til Lilleskolernes Sammenslutning.

Sammen har vi blandt andet drøftet:

- hvilke områder, der er særligt interessante og relevante for skolerne – og hvordan LS kan vedblive at dele, drøfte og debattere dette med medlemsskolerne i fremtiden.
- evaluering af dobbeltorganiseringen og samarbejdssporet imellem LS og Friskoleforeningen – hvilken betydning det har og har haft for skolerne – hvilken betydning det har og har haft for LS – og hvordan dette kan og skal se ud fremadrettet.

“Den udvikling og de skridt, vi har taget i forhold til at fokusere mere på det pædagogiske perspektiv på skolen - og på at inspirere, udfordre og kvalificere skolerne i forhold til deres praksis og pædagogik, opleves som spændende og fornyende og er blevet budt varmt velkommen.”

- hvad der ligger i bestyrelsens visioner om, “at opretholde, fremtidssikre og udvikle LS og arbejde for et større økonomisk råderum med henblik på at fastholde det høje og attraktive aktivitetsniveau vi har, kunne udføre de visioner vi har sat os for, samt kunne tilbyde og være en attraktiv arbejdsplads – alt sammen til gavn for skolerne”.

I kraft af de mange gode, åbne og inspirerende drøftelser med skolerne i løbet af året, har bestyrelsen fundet det helt nødvendigt at gå videre med sine overvejelser omkring, hvordan Lilleskolernes Sammenslutning bedst danner ramme om og varetager lilleskolernes interesser. Spørgsmålet, der er gået igen, er, om dobbeltorganiseringen, som vi kender den, kan fortsætte? Og hvad et eventuelt alternativ kan være?

Der er ingen tvivl om, at vi med dobbeltorganiseringen, nye visioner og ansættelse af en sekretariatsleder med pædagogisk baggrund og ekspertise, har dannet grobund for at LS kunne udvikle sig til en skoleforening, der har pædagogikken i forgrunden. At skolerne siden 2015 har hentet sin juridiske rådgivning og politiske interessevaretagelse hos Friskolerne har med andre ord haft den positive konsekvens, at vi i LS har haft mulighed for at udvikle os som en pædagogisk stærk skoleforening. På baggrund af de tilbagemeldinger, vi har fået fra skolerne, er der ingen tvivl om, at den udvikling og de skridt, vi har taget i forhold til at fokusere mere på det pædagogiske perspektiv på skolen – og på at inspirere, udfordre og kvalificere skolerne i forhold til deres praksis og pædagogik, opleves som spændende og fornyende og er blevet budt varmt velkommen.

Men selvom skolerne er begejstrede for den nye tydeligere pædagogiske retning og er sikret både rådgivning og politisk interessevaretagelse hos Friskolerne, så står både LS og lilleskolerne stadig overfor nogle grundlæggende udfordringer. LS og lilleskolerne så for sig, at fremtidssikringen af begge så at sige lå i dobbeltorganisering

og samarbejdet med Friskolerne – og afsættet for LS’ bestyrelse har således i hele forløbet omkring dette været at søge og dyrke samarbejdet med Friskolerne. Når vi i LS’ bestyrelse imidlertid oplever og vurderer, at situationen kalder på handling, skyldes det en række udfordringer i dobbeltmedlemskabets logik – og praksis.

Da 60 lilleskoler og knap 10.000 elever i 2015 meldte sig ind i Dansk Friskoleforening ‘en bloc’ var det med en begrundet forventning om et gensidigt tæt og tillidsfuldt samarbejde. Dobbeltorganiseringen blev jo netop en realitet i lyset af et indledende og positivt sekretariatsfællesskab og en række spændende og udviklende møder de to foreninger imellem tilbage i 2014. Der var dengang gode grunde til at gå ind i og tro på at en dobbeltorganisering var det rigtige for lilleskolerne og Lilleskolernes Sammenslutning. Det er imidlertid ikke gået, som vi havde håbet og forventet. Det er der flere grunde til:

Det er over de seneste år blevet klart, at LS hverken har den særlige plads eller stemme i Friskolerne, som LS gik ind i dobbeltorganiseringen med en begrundet forståelse af og forventning om. LS er ikke en forening i foreningen. Det er skolerne og deres ansatte og forældre, der er medlemmer af Friskolerne. I Friskolernes styrelse sidder man netop som enkeltmedlem og LS kan derfor, det er blevet helt klart, ikke blive repræsenteret politisk i Friskolerne.

Når vi i bestyrelsen har bøvet noget med helt at forstå og se os selv i dobbeltorganiseringen, skyldes det nok primært, at vi har taget afsæt i og fået forståelsen af, at LS og Friskolerne ikke bare var samarbejdspartnere, men at LS som forening havde en særlig stemme og position i og for Friskolerne; dels fordi vi er bundet til Friskolerne via vores vedtægter (§ 2), hvor der står, at man for at være medlem af Lilleskolernes Sammenslutning ligeledes skal indgå medlemskab med Dansk Friskoleforening – men primært fordi det var *ånden* i etableringen af dobbeltorganiseringen: at der var tale om en slags

“LS skal have en økonomi, så der kan være den fornødne ro og kapacitet med mulighed for daglig sparring, kvalificering og styrke i sekretariatet og bestyrelsen til at fastholde og udvikle en forening, som skolerne kan regne med og har glæde af i dag og i fremtiden.”

musketéred: Vi gik sammen om at styrke den politiske stemme, vi gik sammen om at styrke sekretariatsbetjeningen og det pædagogiske udviklingsarbejde. Det var jo også i det lys, at lilleskolerne støttede op om dobbeltorganiseringen.

De betydningsfulde forskelle i medlemsbegrebet vores to foreninger imellem spiller imidlertid også en afgørende rolle for den politiske interessevaretagelse og sekretariatsbetjeningen. Lilleskolernes Sammenslutning er en skoleforening. Det er skolerne, der er medlem i LS. I Lilleskolernes sammenslutning har hver skole én stemme til repræsentantskabet – LS sætter således skolen først.

Hos Friskolerne fører man hjemmenes sag, og alle på skolen, forældre og ansatte, er medlemmer, har en stemme til Friskolernes landsmøde – og har adgang til rådgivning på lige fod i Friskolernes Hus. Det har selvfølgelig betydning for, hvordan man bedriver, kvalificerer og udvikler rådgivning – og hvor man vil hen med denne. Det samme gælder den politiske interessevaretagelse: om man fører hjemmenes sag eller skolens sag får selsagt betydning for, hvilke spørgsmål man er optagede af – og hvilke svar man stiller sig tilfreds med.

Og så er der økonomien: Siden lilleskolerne besluttede at dobbeltorganisere sig, er LS gået fra et årligt budget på ca. tre millioner kr., til i dag at drive skoleforening for ca. 900.000 kr. om året. Det betyder, at sammenslutningen under disse forudsætninger har mulighed for at have én fastansat sekretariatsleder i en 75% ansættelse.

Som bestyrelsen præsenterede repræsentantskabet for sidste år og har lagt frem på møder året igennem, så er det bestyrelsens holdning, at hvis vi ønsker at opretholde og udvikle et levedygtigt og stærkt LS, så er vi nødsaget til at udvide den økonomiske ramme for foreningen – således at det bliver muligt at fastholde det høje og attraktive aktivitetsniveau vi har, realisere de visioner, skolerne har støttet op om,

samt tilbyde og være en attraktiv arbejdsplads.

Lilleskolernes Sammenslutning skal have en økonomi, så der kan være den fornødne ro og kapacitet med mulighed for daglig sparring, kvalificering og styrke i sekretariatet og i bestyrelsen til at fastholde og udvikle en forening, som skolerne kan regne med og har glæde af i dag og langt ud i fremtiden.

Bestyrelsen lovede sidste år på repræsentantskabet at arbejde på og afsøge mulighederne for at forbedre foreningens økonomiske rammer og vilkår. I året der er gået, har vi derfor afsøgt mulighederne for at styrke det økonomiske råderum via: fondsmidler, etablering af samarbejder med andre aktører, styrkelse af de samarbejder, der allerede er indgået herunder samfinansiering af projekter/ansættelser samt tiltrækning af nye medlemsskoler – særligt friskoler, der kunne være interesserede i at blive medlem af en forening med et stærkt pædagogisk sigte, og som jo ville kunne vælge at dobbeltorganisere sig og dermed ikke miste deres status som Friskoler. På trods af en stor indsats er det ikke lykkedes at skabe signifikante åbninger ad disse veje.

Har det så været skønne spildte kræfter? Nej, alle indsatser har været med til at styrke afsættet for og indholdet i LS. Gennem arbejdet er vi blevet skarpere på vores analyser af skolepolitiske og pædagogiske tendenser og tiltag og i forlængelse heraf også de spørgsmål, vi stiller til og diskuterer med medlemsskolerne.

Men det har ikke ført penge med sig og på den baggrund og helt i tråd med det samarbejdsforhold, vi har fulgt, er LS’ bestyrelse derfor også gået til Friskoleforeningen og har spurgt direkte, om de kunne se en model, hvor de støttede økonomisk op om et styrket LS – som en slags “betaling for” de mange tusinde børn, vi har meldt ind og som en slags “investering” i det særlige pædagogiske arbejde, der går for sig i LS – til inspiration ikke bare for lilleskolerne, men også for friskolerne, andre frie grundskoler og for hele det danske skolelandskab.

“...alt det som binder skolerne sammen på kryds og tværs skal også i fremtiden have god grobund, næring og gode betingelser.”

På et samarbejdsudvalgsmøde i november præsenterede vi Friskoleforeningen for fire modeller, hvor LS på forskellig vis og i forskellig grad kunne blive sikret økonomisk som forening indenfor den nuværende konstruktion. Det kunne desværre ikke lade sig gøre at forhandle en aftale på plads med Friskoleforeningen, og når det er tilfældet, skal det nok primært ses i lyset af, at det ikke er LS men skolerne, der er medlem som enkeltskoler – og at Friskoleforeningen ikke ser det som en mulighed at favorisere én gruppe af medlemsskoler fremfor andre.

På samme måde er det heller ikke muligt for LS at få repræsentation i Friskolernes Styrelse. Stiller man op til Styrelsen er det som enkeltperson, som medlem af Friskolerne og altså ikke som repræsentant for Lilleskolernes Sammenslutning. Det giver god mening og er helt i tråd med Friskolernes medlemsbegreb og organisation, men det stiller lilleskolerne i en situation uden en fælles stemme Friskolerne – og uden mulighed for at få det.

Vi har i bestyrelsen de sidste år arbejdet ihærdigt på og har haft mange møder og drøftelser med Friskoleforeningen for at blive helt skarpe på og afklarede omkring dette.

I bestyrelsen ser vi det som vores vigtigste opgave til hver en tid at styrke Lilleskolernes Sammenslutning, så vi som lilleskoler vedbliver at have en skoleforening, der kan danne ramme om det fællesskab, som sammenslutningen er; som har blik for og kan understøtte og udfordre skolerne i deres pædagogik, ledelse og organisation; som kan understøtte og nære den særlige “lilleskoleånd”, som vi der befolker skolerne – børn, forældre og ansatte – holder så utrolig meget af; og som kan være tydelige i forhold til samspillet med det omkringliggende samfund. Det er i løbet af de sidste par år blevet helt klart, at hvis vi skal lykkes med det, skal vi organisere og positionere os, så vi har en stemme. Og ikke nok med det – vi skal sørge for, at denne stemme bakkes op af ressourcer

og direkte repræsentation, så Lilleskolernes Sammenslutning vedbliver at være en synlig, udfordrende og relevant skoleforening – for skolerne, for sektoren og i det danske skolelandskab.

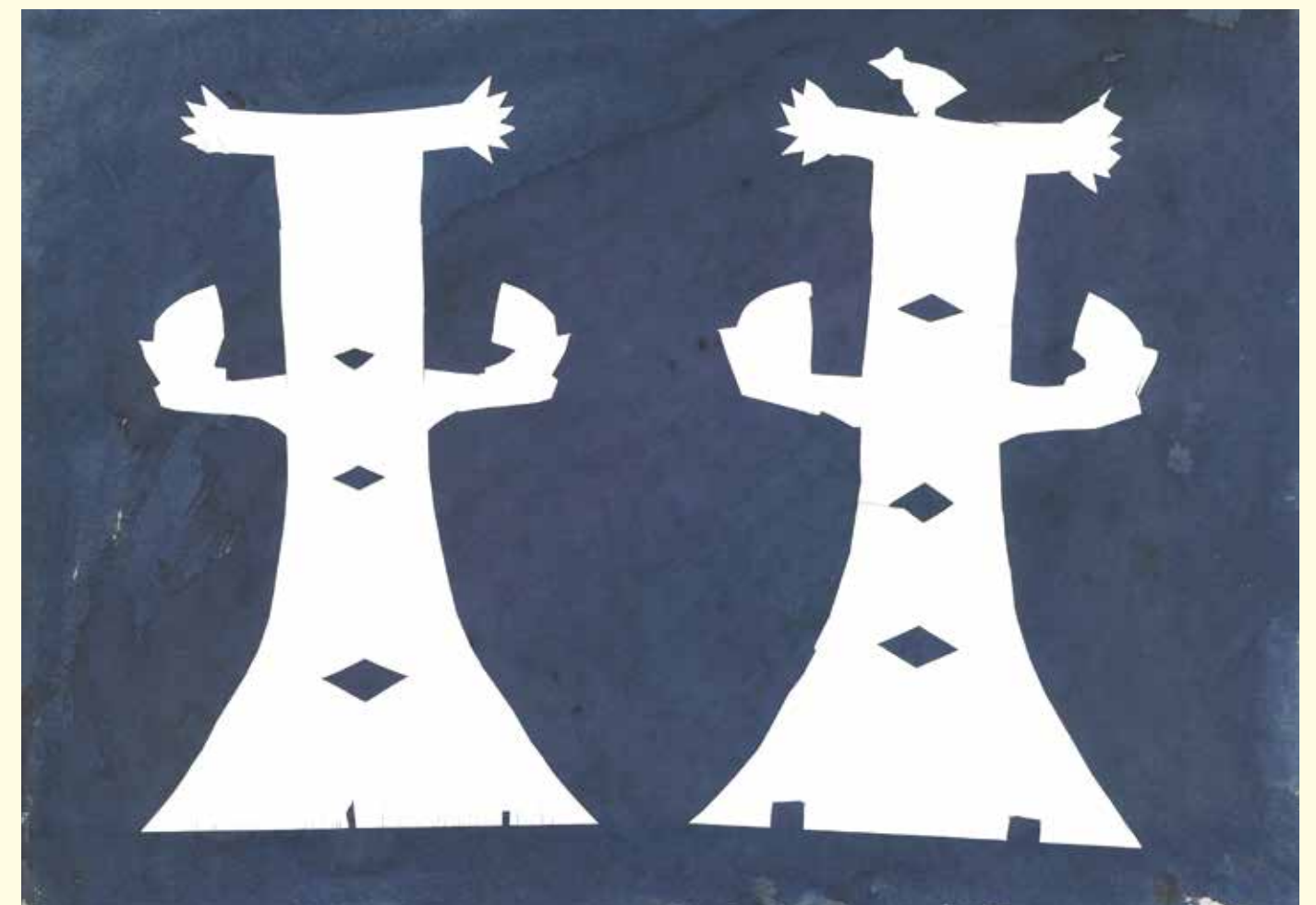
Året, der er gået, har budt på en lang række berigende møder med ledere, bestyrelsesmedlemmer og ansatte fra lilleskoler i hele landet. I er mødt talstærkt op til foreningens arrangementer, og vi har haft gode, givende og grundige samtaler om “rigets tilstand”. Det er blevet helt tydeligt for os i bestyrelsen, at fremtidssikringen af Lilleskolernes Sammenslutning ligger jer meget på sinde ligesom ønsket om at sikre at alt det, som binder skolerne sammen på kryds og tværs også i fremtiden skal have god grobund, næring og gode betingelser.

Alt det skal vi tale meget mere om og diskutere på Repræsentantskabsmødet d. 27. marts
Vi glæder os til at mødes med jer!

I Lilleskolernes Sammenslutning vil vi gerne takke de øvrige skoleforeninger for det arbejde I gør for at sikre og varetage de frie skolers interesser i Danmark. En særlig tak til Friskolerne for de mange møder og drøftelser vi har haft om vores to foreningers samarbejde og relation til hinanden. En stor tak skal også lyde til den Frie Lærerskole, de frie faglige organisationer og til de politikere, journalister og forskere, der engagerer sig i lilleskoleverdenen og lytter til vores synspunkter.

Til sidst, men ikke mindst – faktisk allermest – skal en stor tak lyde til alle de dedikerede og engagerede lilleskolefolk på og omkring skolerne. Den indsats I gør, det arbejder I lægger i at lave skole, det mod, engagement og sammenhold jeres skoler står på og er udtryk for er ryggraden i lilleskolerne. Uden jer, ingen lilleskoler.

På bestyrelsens vegne
Jasmin Heide

SKOLEN FØRST

I en tid, hvor skolerne i Danmark i stigende grad styres mod at blive mere ens, og der bliver mere og mere fokus på uddannelse frem for dannelse, er der mere end nogensinde brug for, at vi afsøger alternative muligheder for at løfte den pædagogiske opgave, det er at drive skole.

Grunden til, at det således er relevant at tænke skolen og i særdeleshed pædagogikken først, er, at vi som fri- og lilleskoler hele tiden er i en situation, hvor vi på forskellig vis skal være tydelige i vores virke.

Vi har i første række elever, som har krav på en skole, der har et pædagogisk projekt. En skole, der vil noget med dem, men som samtidig også er opmærksom på dem som mennesker.

Vi har forældre, der skal beslutte sig for, at det lige netop er vores skole, de vælger til deres børn. For at de kan blive betrygget i deres valg, er det efter min bedste overbevisning væsentligt, at vi har defineret hvilken skole, vi gerne vil tilbyde deres børn. Vi skal vise, hvem vi er som skole for at være en troværdig samarbejdspartner, der inden for egne rammer skaber de bedst mulige vilkår for deres børns grundskoletid.

Sidst men ikke mindst er vi skabt som et alternativ til folkeskolen. Hvis vi ikke skal miste vores politiske berettigelse, er det for mig væsentligt, at vi fremstår som et reelt alternativ til folkeskolen. I særdeleshed oplever jeg, at vi på vores skole har en forpligtelse til at være med til at afsøge grænserne og muligheder for, hvordan man kan drive en skole, der "står mål med" samtidig med, at vi er helt vores egen. Målet er ikke at skabe en skole i konstant forandring, men i konstant forbedring, med det pædagogiske fundament, vi er bygget på, som en rød tråd. Hvis vi skal levere skoler med nysgerrige, kritiske og kvalificerende blikke på pædagogik, udgør vores egne skoler den bedste empiri for den konstante udviklingsproces, det kræver.

Som lilleskole i København har vi selvfølgelig den store fordel, at der er andre, der også gerne vil og kan drive forskellige typer af skoler rundt omkring os. Derfor føler jeg ikke, at vi svigter nogen ved at lave en særlig form for skole. Hvis vi ikke lever op til folks forventninger, eller vores skoleform ikke passer det enkelte barn godt, er der andre muligheder, der forhåbentligt passer bedre.

Vi skal understøtte en mangfoldighed af børn med mangfoldige skoler som et modsvar til ensliggørelsens og tællelighedens regime.

SMÅ AFVIGENDE HANDLINGER

Det er ikke altid, at den sande punker er ham eller hende, der går med lilla hanekam og itureven læderjakke. Punkens ånd handler om at gå imod ensretning, medløb og undertrykkelse.

Da jeg i efteråret havde æren af at holde en lille tale ved Lilleskolernes Ledertræf, var der én ting, jeg ikke havde gjort mig klart, nemlig at emnet 'Punk – kritik af Systemet' næppe ville hverken overraske eller chokere forsamlingen. Det er ellers enhver foredragsholders første pligt at sætte sig ind i, hvilket publikum man skal adressere, men jeg havde ikke gjort mit hjemmearbejde.

Jeg kunne ligeså godt have stået i Danske Bank og talt varmt om aktieafkast og værdipapirers lyksaligheder.

Med andre ord; jeg prædikede for de allerede omvendte. Lilleskolerne er med deres antiautoritære udspring på mange måder beslægtet med det, jeg lidt famlende forsøgte at sætte ord på. Dét burde jeg have sagt mig selv.

Men også i en sammenhæng, hvor folk ellers er vant til at gå imod strømmen og forstå sig selv som modvægt til et mere etableret skolesystem, kan det være på sin plads at minde om, hvorfor 'punk' har en berettigelse. Måske der også i Lilleskolernes verden er brug for at lade punkens ånd komme til sin ret.

Punkens ånd? Jeg skriver det som om alle og enhver burde vide, hvad det er. Indrømmet, jeg er ude i en hjemmestrikket definition. Når man siger ordet punk associerer de fleste forståeligt nok til hanekamsfrisurer og iturevne jakker med anarkistiske slogans på ryggen. For mit eget vedkommende startede fascinationen af punk som stor dreng i begyndelsen af 1980'erne i det kollektiv, hvor jeg boede med mine forældre. De voksne hørte 'hippie-musik', mens jeg selv ved et tilfælde faldt over en lp med det amerikanske band 'The Dead Kennedys'. Jeg var solgt til stanglakrids. Musikens energi, sangerens vrængende stemme, de hastige trommer og vilde guitarer gjorde udslaget.

Jeg var nærmest i ekstase. Senere begyndte jeg også at begribe teksterne og forstod, at både Dead Kennedys og adskillige af de andre bands, jeg havde fået fært af, vendte sig imod undertrykkelse og gammeldags autoriteter. Det var lige vand på min ungdommelige mølle, og i nogle år sang jeg med og forsøgte efter bedste evne at ligne en slags punker med ødelagte jeans, udtrådte gummisko og en læderjakke, som halvvejs hang i laser. Nogen rigtig punker blev jeg dog aldrig, og snart slog livet ind på universitetsstudier, klassiske koncerter i Glyptotekets vinterhave og alskens andre samfundsunderstøttende sysler. Det er først senere i livet, at jeg er kommet i tanke om, hvad punken egentlig betød. I dag, hvor jeg er familiefar, kører en lille Kia, bor i andelslejlighed og foretager de to årlige og nærmest obligatoriske udlandsrejser (nu med tog, forstås!), er jeg i min ydre livsverden endnu længere fra punkens fysiske fremtræden end nogensinde, men jeg føler mig samtidig endnu tættere på dens indre væsen end nogensinde.

Forklaringen er enkel: Jeg ser punk som en form for åndelig armering, der handler om at turde ytre sig imod flertallets beslutninger og om ikke at acceptere den første, den bedste forklaring fra instanser, der er højere placeret end en selv.

Punk handler om at vove at protestere, om at give pokker i forestillingen om hvad der er god tone, når man føler det nødvendigt at sige fra. Naturligvis er det ikke en mur- og nagelfast definition. Der er adskillige huller og sprækker; hvis alle og enhver skal rende og sige fra i tide og utide, hvordan skal man så f.eks. på en arbejdsplads sikre ro og trivsel? Der må naturligvis være et hierarki, men af samme grund, fordi man godtager en rangordning blandt de ansatte, er det vigtigt, at der er plads til at kunne tage bladet fra munden og være kritisk uden at blive frosset ud og truet på sit levebrød.

Det er måske naivt grænsende til det enfoldige, men jeg er overbevist om, at ånden i punk kan medvirke til at dæmpe op

for den 'afvæbning' af kritik, som sociologen Rasmus Willig for nogle år siden i bogen 'Afvæbnet kritik' påpeger findes overalt på vores offentlige arbejdspladser og i mødet med 'Systemet'.

Tag eksempelvis Friedrich Nietzsches opfordring til at udføre 'små afvigende handlinger', som han skrev om i værket 'Morgenrøde. Tanker om de moralske fordomme' fra begyndelsen af 1880'erne. Nietzsches pointe var, at folk - sådan som vi er flest - blindt følger strømmen og ikke vover eller evner at tænke imod den herskende logik.

Her med filosofens egne ord: »Små afvigende handlinger er nødvendige! Også nogle gange at handle MOD bedre vidende i sager om SKIK og BRUG; at give efter i praksis og forbeholde sig åndelig frihed«.

Adam Holm deltog på Ledertræffet i september 2019

Åndelig frihed til at tænke selv, til at kræve forandringer af det bestående, til at udfordre fastgroede mønstre og bevidstløse normer, dét er punkens etos. Med eller uden hanekam og læderjakke.

At være punk er at have et intakt følelsesapparat, der tillader én at være indigneret.

Det burde ikke være så vanskeligt at føre kampen stående frem for at synke på knæ og kapitulere.

Kapitulere over for hvad? Angsten for en anmærkning i chefens bog, risikoen for en fyreseddel, et skævt blik på gaden?

Hver enkelt af os må gå op imod forsøgene på afvæbning. Små afvigende handlinger, tak. Som der står på et kendt punk-album: Never mind the bollocks.

LILLESKOLE- PÆDAGOGIK - HVAD NU?

Jeg gik gennem Stockholms gader og nød den smukke sensommer en fredag i 2018. Solens stråler spejlede sig i vandet som en strålende stjernehimmel. Udenfor den svenske Riksdag sad en lille pige med lange fletninger helt alene og helt stille på stenbroen. Foran hende stod et papskilt, hvor hun med barnlig håndskrift havde skrevet: "skolestrejke för klimater".

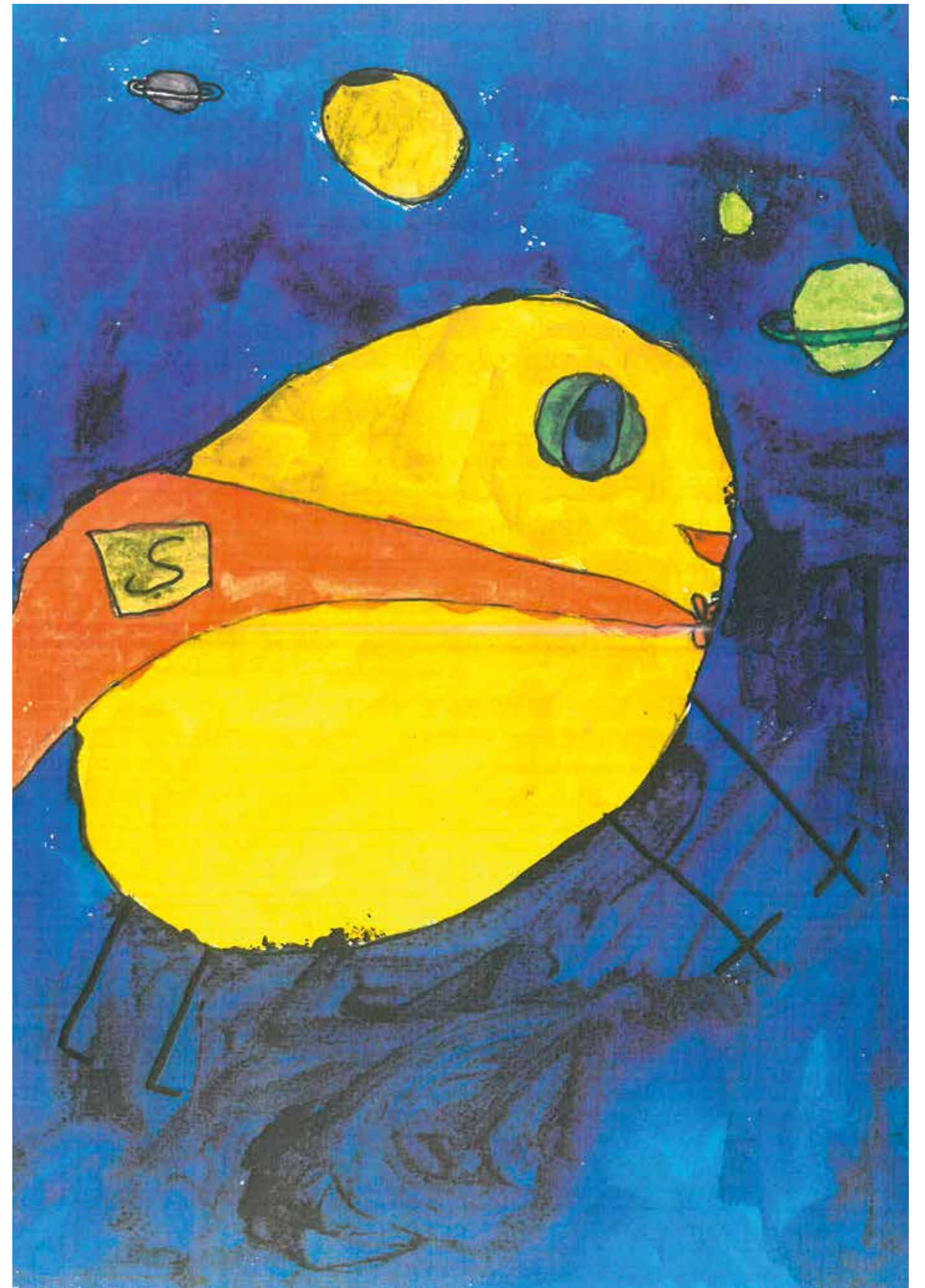
Jeg tænkte i mit stille sind: "Hmm – tja, gad vide om det hjælper noget?"

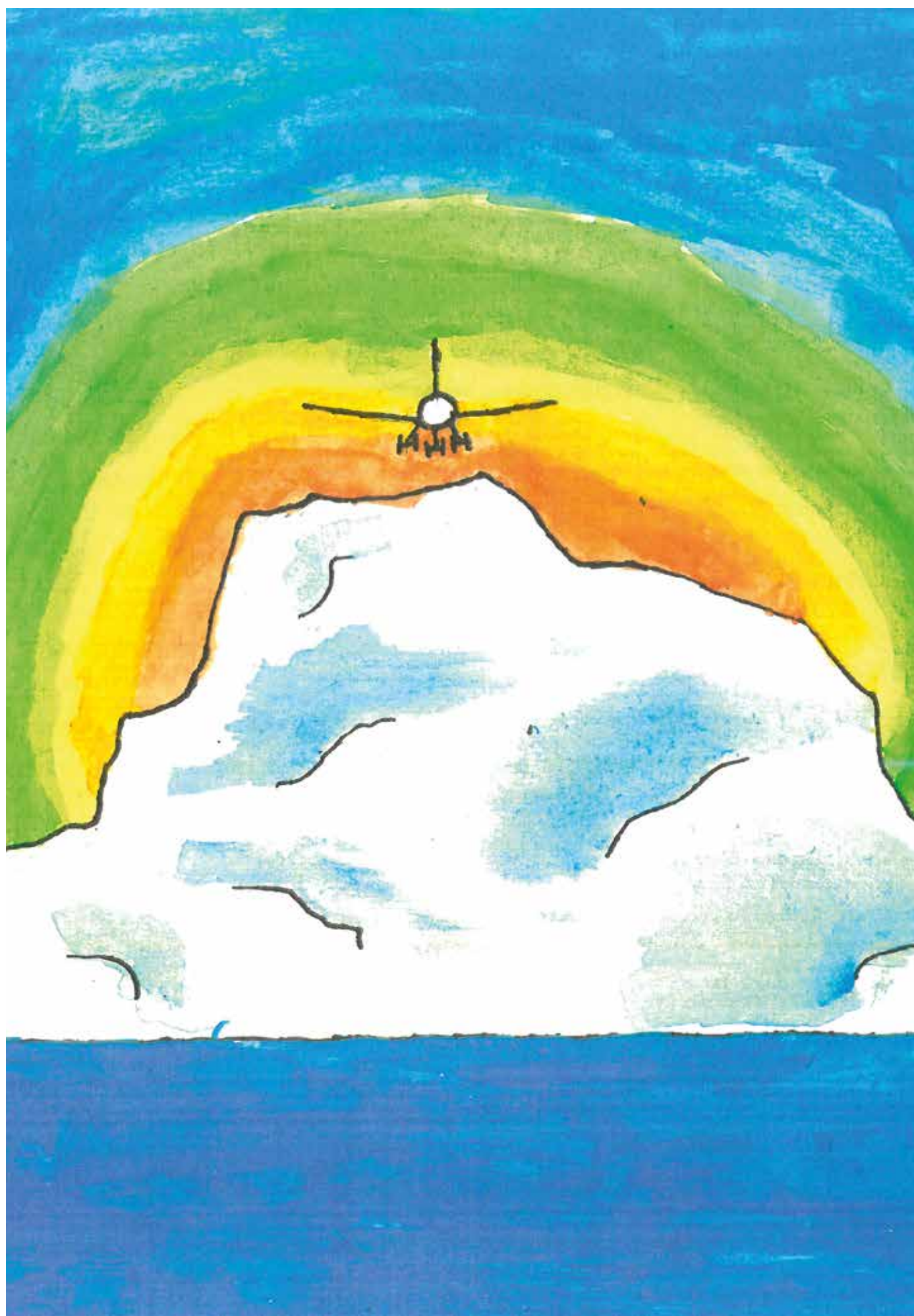
Det gjorde det. Det hjalp. For der var andre børn i andre lande, der hørte om Greta Thunberg, også i Århus og på Århus Friskole. Børnene ville bakke op om klimaet og kloden. Børnene på Århus Friskole ville også skolestrejke fredag, så de tog ind på Rådhuspladsen sammen med andre børn fra andre skoler. De voksne på Århus Friskole bakkede børnene op, og sammen tog de trommer og trompeter med og spillede musik på Rådhuspladsen. Der kom flere fredage, flere skolestrejker, flere demonstrationer. Der blev valg i Danmark. Det blev et grønt klimavalg. Nu har Danmark de mest ambitiøse klimamålsætninger i verden. Greta Thunberg sad først helt alene og helt tavs. Nu taler hun for hele verden, og hun er kåret som en af de mest indflydelsesrige mennesker i verden i dag.

"Børnenes initiativ er vores pejlemærke", er et vores slogans på Århus Friskole. Det har det været siden skolen blev startet i 1952 stærkt

inspireret af reformpædagogikken. At lytte til børnenes stemme og børnenes perspektiv er lige præcis en af grundpillerne i den antiautoritære lilleskolepædagogik, og har været det siden de første lilleskoler startede lige efter 2. verdenskrig. En lilleskolepædagogik, hvor børn oplever, at de bliver mødt, som dem de er. Hvor børn oplever, at deres stemme bliver hørt og kan gøre en forskel. Hvor børn oplever, at de har indflydelse på eget liv, og på de demokratiske fællesskaber, som de er en del af. Formålet med lilleskolerne er bl.a. at børnene vokser op og bliver livsduelige mennesker, som tør være kreative og kritiske med- og modspillere i samfundet. Som tør sige deres mening, også selvom dem som har magten, mener noget andet. En af intentionerne med lilleskolerne var at skabe skoler, som ikke bare var samfundsbevarende, men som kunne være samfundsforandrende eller verdensforandrende. Men lilleskole – hvad nu? Skal vi som lilleskole være samfundsforandrende eller ligefrem verdensforandrende og hvad vil vi forandre? Hvad er lilleskolepædagogik anno 2020?

Som barn gik jeg på Århus Friskole. Det var i 70'erne. Vi gik forrest i 1. maj optoget og sang: "Under de blodrøde faner, bygger vi fremtidens hus". Vi gik forrest i demonstrationer imod atomkraft og det hjalp. Danmark fik ikke atomkraftværker.

“Det er fantastisk at være skoleleder på en lilleskole, fordi vi har friheden til at være politiske. Men den frihed forpligter. Den skal vi udnytte.”

Nu oplever jeg, at klimabevægelsen bølger gennem verden. Børnene vil skolestrejke og demonstrere for at redde klimaet på kloden. Børn tør stå frem og sige deres mening, også selvom nogle af verdens mest magtfulde mennesker, mener noget andet.

Det er fantastisk at være skoleleder på en lilleskole, fordi vi har friheden til at være politiske. Men den frihed forpligter. Den skal vi udnytte. Klimabevægelsen har vækket den gamle politiske ånd på Århus Friskole. Det er mega fedt. Pludselig er vi for alvor igen politiske og går foran i klimademonstrationer med trommer og trompet.

Som leder på Århus Friskole har jeg for et par år siden sat fokus på bæredygtighed. Vi arbejder med bæredygtighed på flere niveauer både individuelt, socialt, lokalt og globalt. Vi startede med os selv og respekten for det levende - menneskets og naturens livsprocesser og feedbacksystemer. Vi har fokus på: Hvordan vi som enkelte individer kan skabe bæredygtig balance i vores eget system, så vi ikke over-forbruger egne ressourcer, og dermed risikerer at få stress. Hvordan vi som skole kan være bæredygtige og ikke ville mere end vi har økonomi, kompeten-

cer, tid og menneskelige ressourcer til. Hvilke små og store forandringer vi kan gøre lokalt på Århus Friskole for at støtte globalt – genskabelsen af klodens naturlige bæredygtige balance, så menneskeheden også kan eksistere på kloden i fremtiden.

Det er i dag vigtigere end nogensinde, at vi har lilleskoler, som tør gå foran og vise andre veje i forhold til klimapædagogik og ledelse af menneskelig bæredygtighed. Der er skruet alt for meget op for tempoet og kompleksitet i den vestlige verden, så vi kan ikke skrue mere op. Vi skal turde stoppe op, stå stille og gå ned i tempo, stå fast ved vores oprindelige værdier, turde sige nej til unødvendig udvikling og vækst og undgå pseudoarbejde med test og kontrol. Men hvor radikalt skal lilleskolepædagogikken gå til værks?

Jeg er stolt af at være leder på en lilleskole, hvor jeg kan tillade mig, at vi ikke går op i, om vores børn kan klare sig i konkurrencestaten. For os på Århus Friskole er det meget vigtigere, at vores børn går op i at være del af fællesskaber, hvor vi sammen gør noget for verden f.eks. kæmper for klimaet, så der kan være mennesker på jorden i fremtiden.

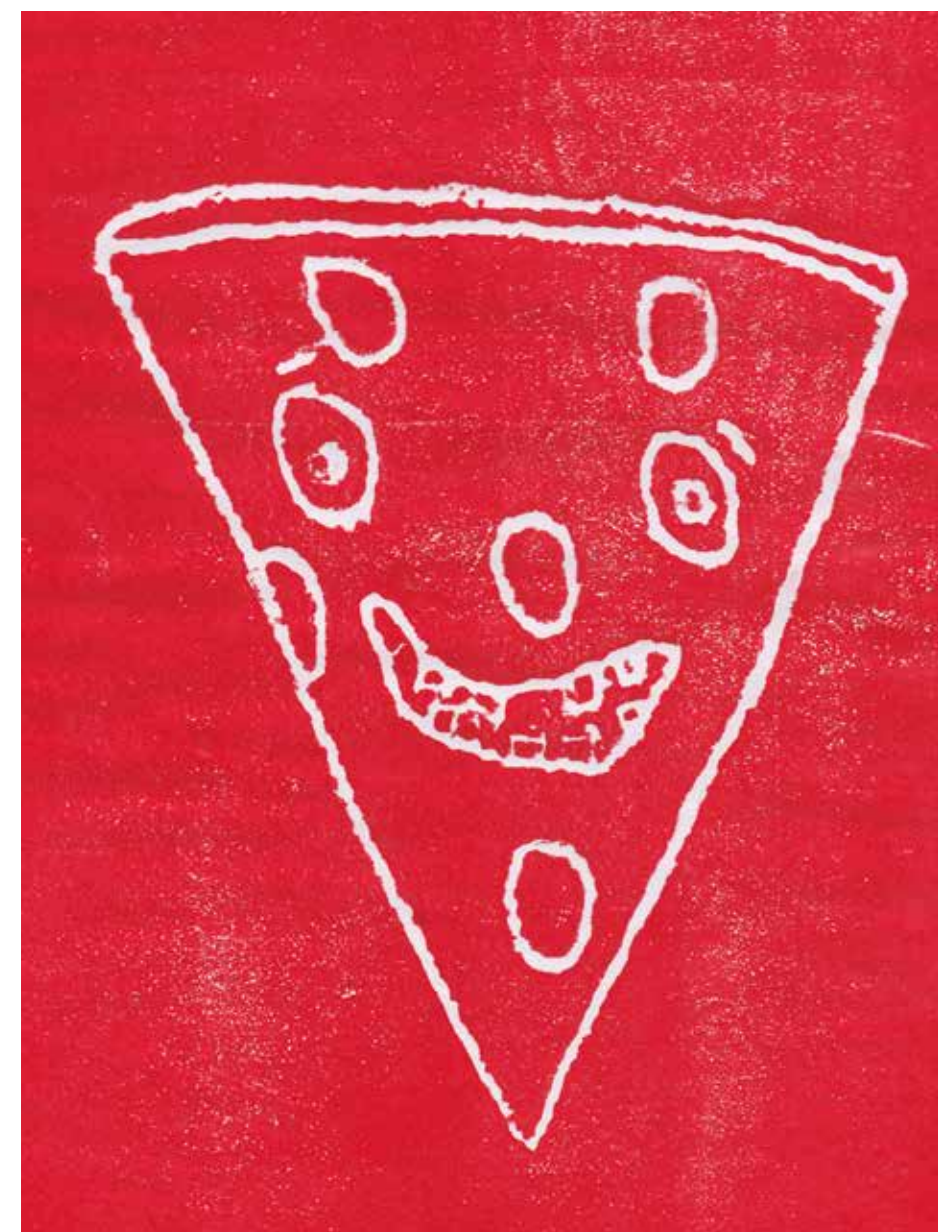
BØRNEPOLITIK

Noget af det mest interessante ved at gå på opdagelse i dansk børnepolitik er at betragte, hvordan problemstillinger i børns hverdagsliv “træder ind og ud” af politikken. Se hvordan nogle forhold i børns hverdagsliv på et tidspunkt i historien genererer højlydte diskussioner på Christiansborg og på andre tidspunkter *ikke* forekommer at være politisk relevante. Mens skolen og den dannelse og uddannelse, som børn forventes at opnå her, løbende er blevet vendt og drejet, justeret og søgt forbedret, er andre forhold i børns hverdagsliv under tiden poppet op som politisk relevante for senere at forsvinde.

I begyndelsen af det tyvende århundrede var man på Christiansborg optaget af børns opførsel og særligt de bekymringsvækkende børn (Lov (nr. 72) om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer, 1905). Man diskuterede i Folketingssalen, hvordan man kunne finde frem til de sædeligt fordærvede børn og børn, der voksede op i såkaldt “åndelig fattigdom”. Døve børn var værst. De skulkede fra skole og hang på gaden. Som et første led i dette arbejde vurderede man barnets skyld. Var barnet skyldigt, kunne det komme på opdragelsesanstalt. Mindre eller ikke skyldige børn kunne komme på børnehjem og andre igen i familiepleje. Var man i tvivl, var et iagttagelses-hjem sandsynligvis barnets første stop (Grumløse, 2014). Fra politisk hold ønskede man at gøre “det rigtige” med børnene, og samfundets institutioner skulle varetage det opdragende arbejde, som forældrene ikke havde formået. Fokuset på børns opførsel, og derfor samfundets opdragelse af nogle børn, afløstes i midten af

århundredet af en bredere bekymring for børn. Særligt de yngste kom i søgelyset.

Et vigtigt politisk emne i 1960erne og 1970erne var at finde svar på, hvordan samfundet kunne tilrettelægges mere børnevenligt ud fra spørgsmål som: Hvad er bedst for børnene og hvordan har de det? Det var en tid, hvor man på Christiansborg problematiserede, at flere mødre end tidligere tog arbejde uden for hjemmet af lyst og ikke blot af nød, og da samfundets udvikling gik endog overordentligt stærkt, forekom det at være en politisk opgave at finde svar på, hvilket hverdagsliv der var mest hensigtsmæssigt for børnene (fx Kommissionen vedrørende kvindernes stilling i samfundet, 1970). Selvom alle børn mentes at være i fare for at blive klemte i samfundsudviklingen, kom de yngste til at fylde ganske meget i de politiske diskussioner. Skulle små børn være ude eller hjemme? I første omgang var man enige om, at hjemmepasning af de yngste og evt. halvdagsbørnehaver af de lidt ældre småbørn var bedst. Det var svaret, som man fik fra datidens børnelæger og som blev gentaget i de store partier (Grumløse, 2014). I anden omgang blev man uenige om, hvilken viden om børn, der er sand viden, og mens nogle politikere nu mente at vide, at børn risikerer at lide jævnaldrende-savn, hvis de ikke er i vuggestue (fx Børnekommissionen, 1981), talte andre politikere fortsat om betydningen af forældrenes tilstedeværelse i hjemmet. Denne uenighed om “sand viden” åbnede op for, at politik, der vil noget med børn, i højere grad blev funderet i meninger og holdninger til børn. På den konto røg spørgsmål om, hvad der er “barnets bedste”, bagerst i det børnepolitiske katalog.

I dag er det ikke børnenes opførsel eller omsorgen for børnene, der er politisk interesse for men børnenes kommende eller igangværende skolegang. Børn skal lære mere og bedre. Der formuleres metoder og mål som aldrig før. Intentionen om at forbedre skolens undervisning er ikke ny. Sådan må også tidligere justeringer og lovgivninger forstås. Det nye er, at forbedringen af skolen i dag forventes at ske ved, at børnene bliver dygtigere til at gå i skole allerede inden skolestart, og at det i øvrigt

betragtes som en politisk opgave at få de voksne til at “gøre det rigtige” med selv de yngste. Politikken er i dag kommet ganske tæt på det lærerfaglige og pædagogiske arbejde i daginstitution og skole. Men er det, der virker mest hensigtsmæssigt i et politisk perspektiv det samme, som er “rigtigt” i et pædagogisk arbejde med børn? Og kan man få øje på det, hvis det politiske tilrettelæggelsesarbejde slår fejl – eller vil uhensigtsmæssigheder blot medføre mere styring af praksis?

Børnekommissionen (1981): *Børnekommissionens betænkning*. Betænkning nr. 918

Grumløse, S. P. (2014): *Den gode barndom: dansk familierpolitik 1960-2010 og forståelsen af småbarnets gode liv*. Afhandlinger fra Ph.d.-programmet Hverdagslivets Socialpsykologi, Roskilde Universitet

Kommissionen vedrørende kvindernes stilling i samfundet (1970): *Betænkning vedrørende Familiens og børnenes tilpasning*. Betænkning nr. 575

Lov (nr. 72) om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer. Stadfæstet af H.M. Kong Christian d. IX. Den 14. April 1905. København: Forlagt af V. Pios Boghandel 1916.

Sine Grumløse deltog med oplæg om det demokratiske barn ved symposiet i juni 2019, *Viden om barnet*

MED HUD OG HÅR

Der er mange grunde til, at man vælger at søge optagelse på en lilleskole, næsten lige så mange, som der er forældre på skolerne. I vores tilfælde er det snart 16 år siden, vi besluttede at søge ind på Helsingør Lilleskole med vores førstefødte. Jeg kendte intet til lilleskoleverdenen, da jeg første gang stiftede bekendtskab med skolen eller rettere det, den også kunne.

Det skete en sommeraften i gården, hvor vi boede med vores på daværende tidspunkt 2 små børn. I lejligheden under os boede en familie, hvor faren viste sig at være lærer på Helsingør Lilleskole. Den aften sad han i gården og var ved at gøre klar til at skulle møde på arbejde den efterfølgende morgen. Forberedelserne gik ud på at lave en dragt af et gammelt lamme-skind. Han fortalte, at de skulle starte projekt i de små klasser, og at det handlede om stenalderen, så han og hans kollegaer ville overraske børnene med at møde op forklædt som stenalderfolk. Det, der måske undrede mig mest, var, at det virkede som det mest naturlige, man kunne foretage sig.

Lang historie kort.. Jeg blev forundret, begejstret og forundret igen. Det, jeg huskede fra min egen folkeskole, var ikke i nærheden af, hvad børnene på denne skole ville opleve. Det var primært noget med at gå i skole og have fagtimer, læse lektier og, ja, det var vel det.

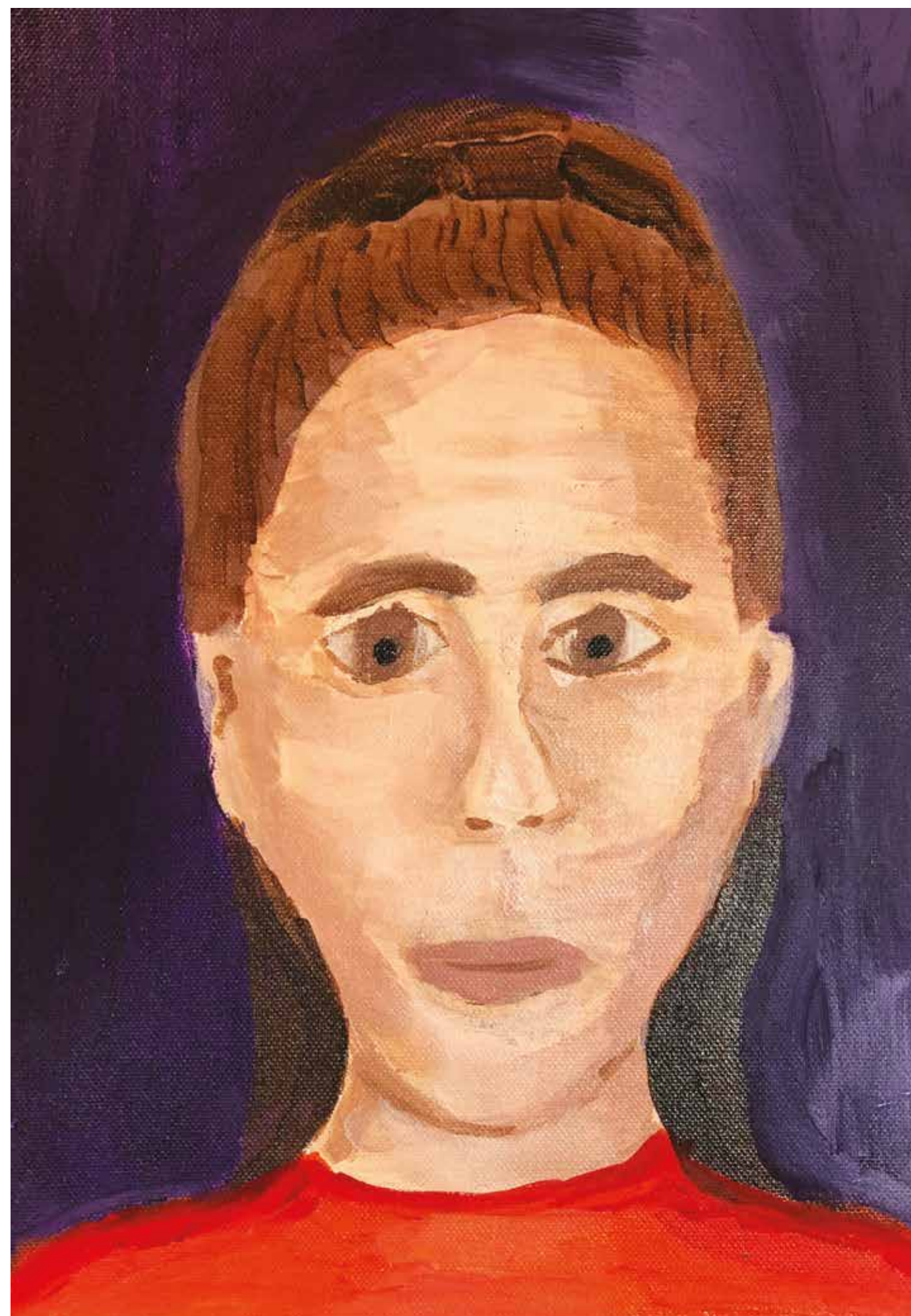
Jeg tænkte, at Lilleskolen måtte være den skønneste skole at være barn på.

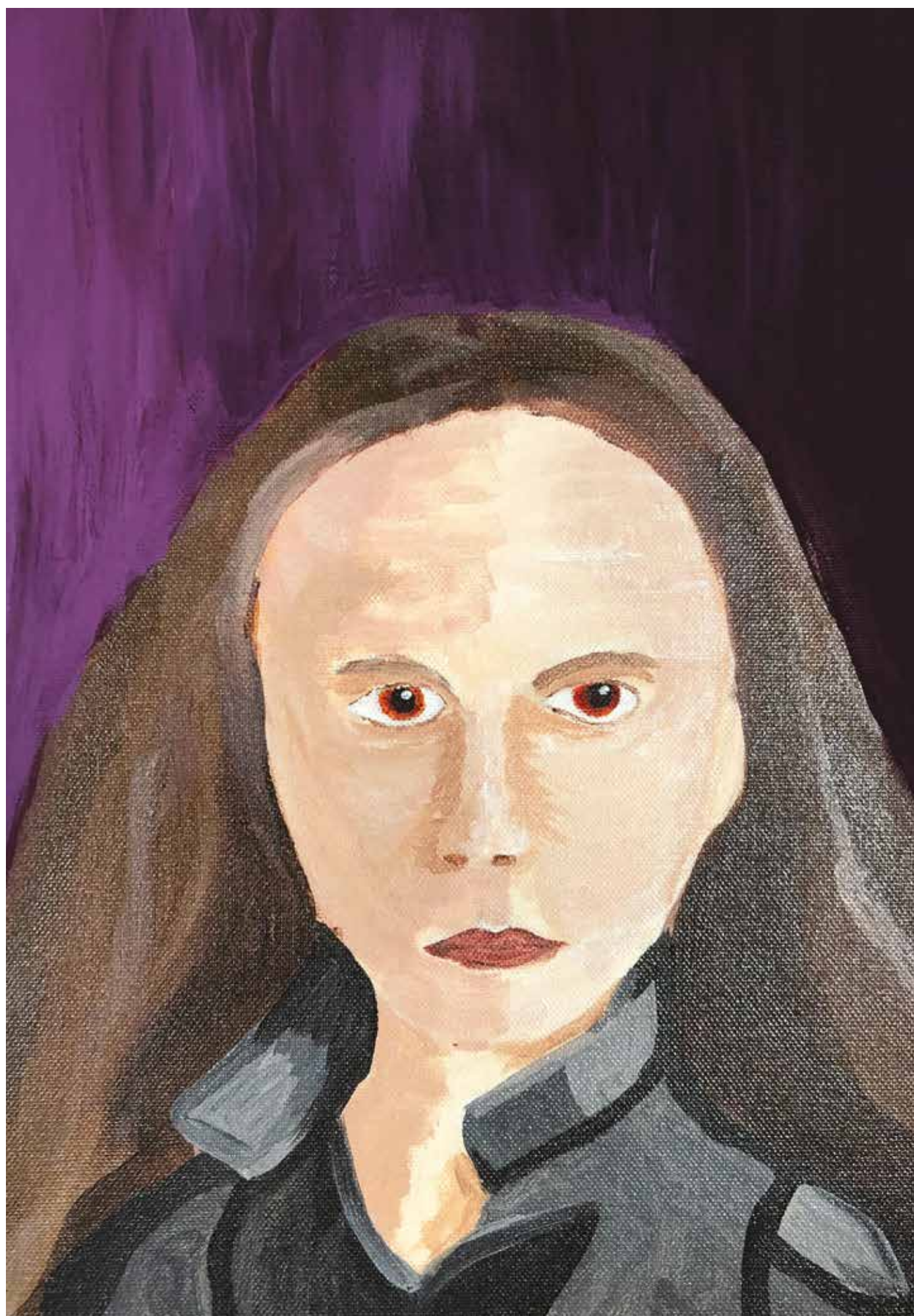
Nogle år senere tog vi til "Åbent hus" på skolen, og der blev vi slået omkuld. Den måde, eleverne fra 7. klasse ubesværet fulgte nysgerrige forældre rundt og stolt fortalte om deres skole, om projekter, teater, musik og undervisning, gjorde et stort indtryk på os. Det var her, vores børn skulle gå. Det var her, de skulle gå de næste 11 år og blive til dannede unge mennesker. Nu mange år efter har vi stadig et barn på skolen i 8. klasse, 2 er allerede gået ud efter 11 gode og oplevelsesrige år. År, de ser tilbage på med glæde og med hjertet og hjernen fuld af gode og til tider udfordrende oplevelser. Oplevelser, der har modnet og dannet dem.

Jeg er sikker på, at vores børn har fået den bedste start på deres skoleliv. De har hver især haft oplevelser med voksne, lærere såvel som forældre, der er gået forrest, har lyttet, udfordret og de har oplevet at blive taget alvorligt. At have medbestemmelse og erfare at det kan betale sig at gøre en ekstra indsats for at fællesskabet kan bestå, at tage chancer og turde begå fejl.

Tiden på skolen har udviklet os som forældre og som familie. Fællesskabet på lilleskolen har givet mange nye venner og bekendtskaber, og det har givet os mulighed for at lære vores børns klassekammerater at kende. Vores børn har lært at stå på egne ben, at stole på deres mavefornemmelser samt at være åbne overfor andre tankegange, kulturer og livssyn.

Livet på en lilleskole er ikke bare en dans på roser, alt kommer med en pris. Det er hårdt

“For mig er fællesskabet og forskelligheden i vores bestyrelse vigtig. Vi er sammen om at lave skole, at gøre os tanker, at træffe beslutninger og sikre en god arbejdsplads for vores ledelse og dermed for alle ansatte.”

arbejde at skabe et fællesskab og at skabe tillid. Åbenhed og ærlighed blandt os er det, der er med til at skabe den tillid, som gør det nemmere at agere, når noget går skævt. Det er der ikke alene mulighed for på en lilleskole, det er der en forventning til. Men det kræver naturligvis, at man vil det, og at man er klar til at ofre noget af sig selv. Det er med hud og hår, i medgang og modgang.

Da vores sidstfødte startede på skolen, besluttede jeg at stille op til bestyrelsen. Det har været 8 spændende år, med mange udfordringer; den nye skolereform i 2014, skift af skoleleder, økonomiske udfordringer osv. For mig er fællesskabet og forskelligheden i vores bestyrelse vigtig. Vi er sammen om at lave skole, at gøre os tanker, at træffe beslutninger og sikre en god arbejdsplads for vores ledelse og dermed for alle ansatte. Vi skal huske på, at en lilleskole er mange ting. Det er elever, forældre, bygninger, økonomi, holdninger, meninger, en arbejdsplads, et (ud)dannelsessted, det er rejser og meget andet. Det er alt sammen vigtigt og med til at påvirke det arbejde, vi laver i bestyrelsen. Det er som alt andet på skolen et samarbejde, et fællesskab, som vi indgår i, og som vi sammen skal have til at fungere.

Selvom vi alle (tror vi) ved, hvad vi går ind til, når vi starter på en lilleskole som forældre, så kommer vi også med mange forskellige opfattelser og baggrunde, der gør, at vi ser tingene på forskellige måder. Det er med til at udfordre

os. Hvis vi vil, kan det være med til at gøre os skarpere på vores værdier.

Den måde, vi var forældre på for 10, 20 og 30 år siden, er anderledes end den måde, vi er forældre på i dag. Tiderne ændrer sig, behovene ændrer sig og vi skal hele tiden følge med.

Men vi skal også holde fast og stå fast. Vores værdier ændrer sig ikke – ikke grundlæggende i hvert fald.

Det er vigtigt, vi som bestyrelse holder fast og hjælper ledelsen med at stå fast om vores værdier og grundlæggende tankegang samtidig med, at vi hele tiden udvikler os og følger med tiden.

Et af mine primære fokusområder som formand for bestyrelsen på Helsingør Lilleskole, er at skabe plads og mulighed for, at den ledelse vi har ansat, kan udføre det arbejde, de er ansat til.

Bestyrelsen skal skabe plads til, at ledelsen kan sikre, at skolen er en god arbejdsplads for medarbejderne og en god skole for eleverne. Ledelsen og bestyrelsen skal konstant være bevidste om skolens værdier og sikre, at vi lever op til dem. Bestyrelsen skal kunne sparre med hinanden og med ledelsen, og vi skal være bevidste om vores formål og ansvar.

Tiderne skifter og vores fokus skal følge med. Vi skal holde fokus på, hvad der gjorde os til den skole vi var engang, den vi er nu og den vi gerne vil være i fremtiden. Det er det der sikrer, at vi også i fremtiden kan give vores børn den bedste start på skolelivet og gøre dem klar til at møde verden med åbne øjne.

VI ER VEL ENIGE OM AT VÆRE LILLESKOLER

Skoleånd og kultur lader sig dårligt beskrive. Det skal opleves og mærkes, og da jeg som mor til tvillinger, der lige var begyndt i skole på en lilleskole i 1994, forsøgte at finde hoved og hale i den skole, jeg var ny forældre på, så kiggede jeg på mine børn. De elskede simpelthen at gå i skole. De syntes, weekender var noget bras og ferier helt forfærdelige. De ville i skole og gerne hver eneste dag i kalenderåret. Vi gravede en kunstig sø og anskaffede nogle ænder for at prøve at gøre tvillingerne glade for weekenderne hjemme på gården. Ællingerne var ok, men tvillingerne ville hellere i skole.

Vejen til en mors hjerte går vist gennem hendes glade børn.

Med 12 år i bestyrelsen, 10 af dem som formand og 6 år i bestyrelsen i Lilleskolernes Sammenslutning, dengang det var Torben Berg, der var formand, i bagagen – har det været nemt at knus-elske lilleskolen.

Det var gennem mine børn, gennem hverdagen på skolen og gennem arbejdet i bestyrelserne - især i makkerskabet med Torben Berg - at pædagogikken blev levende og meningsgivende. Det var der og i de årelange samtaler og nogengange ganske højlydte diskussioner med Leif og Ivalo Falk om skole- og børnesyn og pædagogik, at jeg fik en skoleform og en sag at kæmpe for. Som nyt bestyrelsesmedlem på Aarhus

Friskole havde jeg masser af vilje og kampgejst, men manglede viden og redskaber til at kvalificere indsatsen.

Jeg skrev en mail til Torben Berg og Peter Højgaard og takkede for det intromøde, de tilbød til de nyvalgte bestyrelsesmedlemmer og spurgte, om Lilleskolernes Sammenslutning mon ville overveje at tage grundigere fat, at tilbyde mere viden ved at lave flere kurser og kvalificere arbejdet med at lave lilleskole i endnu højere grad.

De ville de, og det gjorde de, og rigtig mange af de kurser, foreningen tilbyder idag, opstod dengang i slut 90'erne og starten af nullerne - og naturligvis blev jeg bedt om at stille op til bestyrelsen og deltage i arbejdet. Når man byder ind, må man stille op. Der blev lagt meget arbejde i at udvikle gode og nødvendige kurser til bestyrelserne og ledelserne på lilleskolerne. Indsatsen gik på to ben; det formelle ben om jura, økonomi, ledelse, habilitet osv og det pædagogiske ben om lilleskolens pædagogik, børnesyn og de forskellige og alligevel så ens former for skoleånd og kultur. Den del af bestyrelsesarbejdet gav i høj grad mening for mig. Et andet tema som fyldte i bestyrelsen i LS var ønsket om at samarbejde med Friskoleforeningen. Dengang eksisterede Frie Grundskolers Fællesråd (FGF) og alle undtagen Friskoleforeningen var med. Skoleforeningerne havde et fælles talerør overfor

politikere og medier. Det gav rigtig god mening. Kun Friskoleforeningen stod udenfor, og desværre gav det god mening for dem, for de var størst i antal skoler og fik rigelig med taletid i medier og på Christiansborg. Jeg oplevede at bestyrelsesarbejdet i høj grad havde det fraværende samarbejde med Friskoleforeningen som sit omdrejningspunkt. Og det frustrerede mig, at arbejdet i LS' bestyrelse i de år i højere grad handlede om at tækkes en forening, der ikke var interesseret, i stedet for at fokusere på vores egen forening som en pædagogisk skoleforening. Lilleskolen og lilleskolerne har altid haft pædagogikken i forgrunden. Der var dog nogle år, hvor den i LS desværre trådte i baggrunden, og på den baggrund takkede jeg af.

Mange år og helt sikkert mange drøftelser, ord og tanker senere slog Lilleskolerne sig i 2015 sammen med Friskoleforeningen. Opgaven med at være sekretariat for skolerne og samtidig være en pædagogisk forening var blevet for tung og for stor for en lille skoleforening. Man ønskede at fokusere på at være en pædagogisk skoleforening; at sætte skoleform, børnesyn og skoleånd og -kultur på forsædet. Vi er jo enige om at være lilleskoler og om, at den pædagogiske samtale om skolen skal være levende og meningsgivende, og derfor blev samarbejdet en realitet. I rollen som skoleleder på Norddjurs Friskole afgav jeg skolens

stemme, og jeg stemte for en sammenlægning - for pædagogikkens skyld.

Samtidig skal det ikke være nogen hemmelighed, at jeg skumlede lidt indvendig over at være blevet indrulleret i så tæt et samarbejde med Friskoleforeningen. Jeg talte meget med Ivalo og Leif Falk om beslutningen om at indgå samarbejdet tilbage i 2015. Leif - der altid sagde præcist, hvad han mente - udbrød: "Hvad fanden skal det til for?" Og dernæst: "Jeg håber I passer godt på lilleskolerne".

Nu har samarbejdet været i gang i fem år, og der er noget, der tyder på, at det ihvertfald ikke i sin nuværende form er helt optimalt. Meget tyder på, at det ikke er den bedste måde at passe på lilleskolerne på. På ledertræffet i efteråret fortalte bestyrelsen de ca. 50 fremmødte og ret overraskede skoleledere om udfordringerne i samarbejdet med Friskoleforeningen. Der er nødt til at ske ændringer for at sikre, at Lilleskolerne har rammer og økonomi til at være lige præcis den pædagogiske skoleforening, som de/vi er.

Hvad der præcis kommer til at ske med vores foreningsmedlemskab i Friskolerne, ved jeg i skrivende stund ikke.

Men jeg håber af hele mit lilleskolehjerte, at alle lilleskoler er enige om at være netop lilleskoler.

Det er vigtigt.

PÆDAGOGIKKENS GENKOMST

Noget tyder på, at vi i skole- og uddannelsessektoren befinder os om ikke i et tidehverv, så i et vadested i disse år. Lidt forenklet kan man sige, at det hele siden 1990'erne har handlet om uddannelse, og om hvor gode daginstitutioner, skoler og gymnasier var til at gøre børn og unge 'uddannelsesparate' og forberede dem til så hurtigt som muligt at tage en uddannelse, så de blev klar til selvforsørgelsen på arbejdsmarkedet. Man begyndte i dette øjemed at tale om et "uddannelseskontinuum 0-18", og nogen så dagsinstitutioner som fremtidens vigtigste uddannelsesinstitutioner.

Det skurrede unægtelig i en del pædagogiske ører, for ret set er der tale om en simpel kategorifejl. Vuggestuer, børnehaver, skoler og gymnasier *uddanner* ikke til noget som helst, de *forbereder* højest, men kun blandt andre formål, til at tage en uddannelse, som når man f.eks. kalder gymnasiet for *studieforberedende*. I snæver, men præcis historisk-etymologisk forstand var uddannelse noget man tog, når man var færdig med den obligatoriske skolegang og enten fik en læreplads eller fik adgang til en bestemt videregående uddannelse inden for et bestemt fag. Uddannelse handlede om den *fagspecifikke oplæring eller kvalificering* af individets arbejdskraft og har således historisk altid haft arbejdsmarkedet som reference.

Nu er der jo ikke noget galt med uddannelse – og i dag lever vi jo i et *uddannelsessamfund*, hvor der reelt er uddannelsesvang, da uddannelse ikke blot er et økonomisk, men også et socialt og eksistentielt subsistensvilkår for den enkelte. Problemet er, at vi med uddannelsesbegrebets indtog på førskole- og skoleområdet (formidlet over begreberne læring og kompetenceudvikling) har været godt i gang med at opbygge noget i retning af et *langstrakt kvalifikationsystem*, der har den alsidige employability på det fremtidige arbejdsmarked som pejlingspunkt og dannelseideal.

Det er således ikke bare et spørgsmål om ord, når det i dag er blevet selvfølgeligt at betragte stort set alle pædagogiske indsatser og ydelser fra vuggestuepædagogik og frem som "uddannelse" eller "uddannelsesforberedelse". Det har bidraget til en uheldig *nivellering og reduktion af forskelle* mellem de pædagogiske institutioners og professioners specifikke indsatser, kerneydelser og formål.

Denne totaliserende uddannelseslogik har haft solid støtte i den transnationale uddannelsespolitik (OECD, EU) og i en kvantitativ, målings- og evidensorienteret uddannelsesforskning. Meget tyder dog på, at den er på retur eller i det mindste anfægtet, hvilket bl.a. kommer til udtryk i en fornyet interesse for og besindelse på klassiske pædagogiske temaer og begreber som opdragelse, undervisning og dannelse. Pædagogiske grundbegreber, der har fået fornyet opmærksomhed, både som svar på nye udfordringer, som samlingspunkter for kritik af og protester mod den førte skole- og uddannelsespolitik, men også som led i en identitetspolitisk besindelse på den nationale identitet og de nationale værdier og traditioner. Lilleskolerne er en af de skoleformer, der altid har holdt den pædagogiske fane relativt højt og været meget lidt til fals for uddannelseslogikken. Så et interessant spørgsmål er i denne sammenhæng: Hvor står og hvordan stiller denne *pædagogikkens genkomst* lilleskolerne?

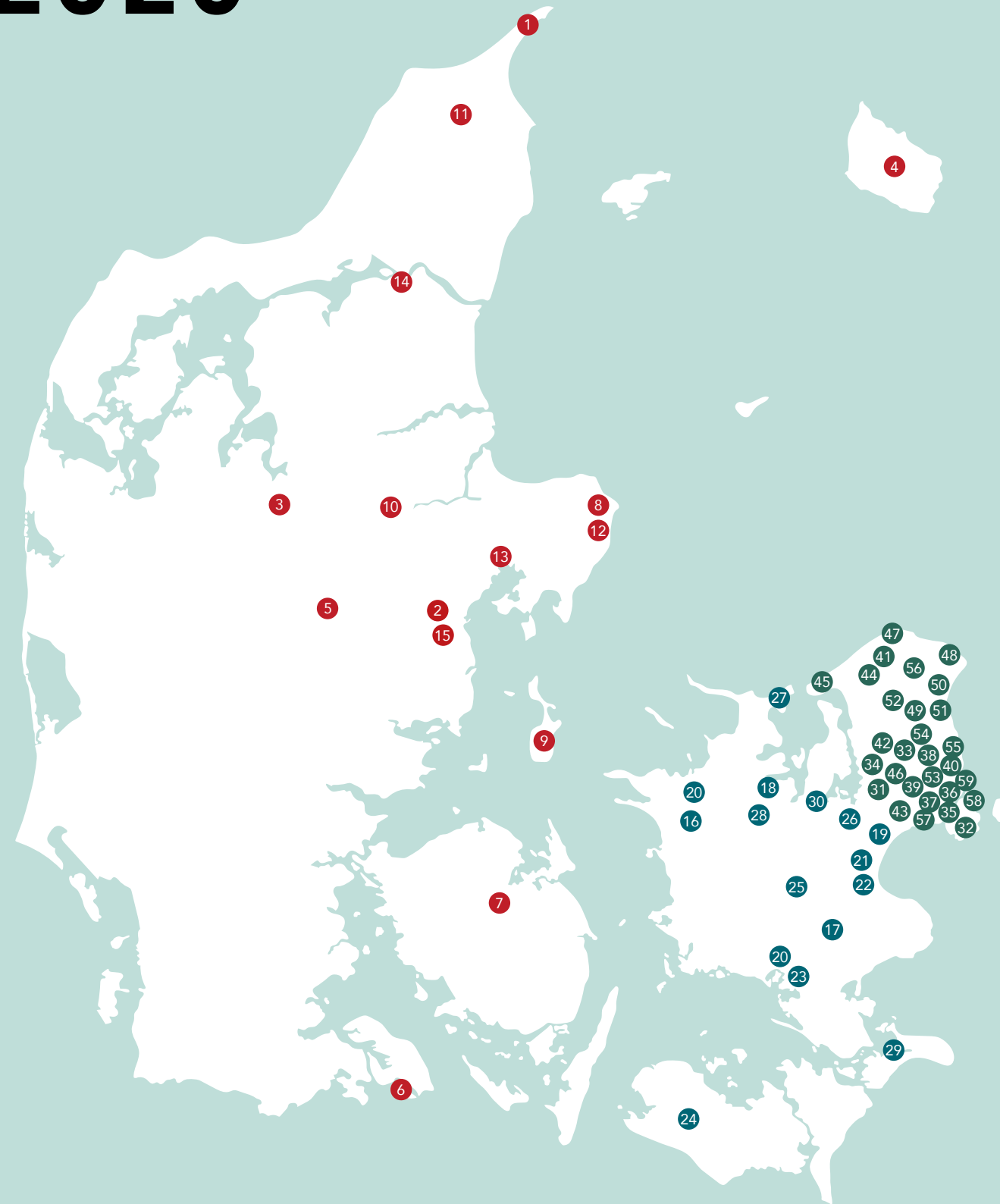
Disse overvejelser er udfoldet i

Kristensen, J.E. (2017). Dannelsens flertydige genkomst i skolen – som svar på en ensidig uddannelseslogik. I Moos, L. (red.). *Dannelse. Kontekster, visioner, temaer og processer*. Hans Reitzels Forlag, s. 33-70

Korsgaard, O., Kristensen, J.E. & Siggaard Jensen, H. (2017). *Pædagogikkens Idehistorie*. Aarhus Universitetsforlag, kapitel 8: Globalisering og livslang læring: 359-416.

MEDLEMS- SKOLERNE 2020

JYLLAND OG FYN:

1) Brovandeskolen
Oprettet 1977, 0. - 9. kl., 183 elever
Nedre Mosevej 100, 9990 Skagen
Tlf.: 9844 4884
brovandeskolen@brovandeskolen.dk
www.brovandeskolen.dk
Formand: Rikke Gylling
Langendorff
Skoleleder: Helle Stenbakken

2) Børnenes Friskole
Oprettet 1983, 0. - 9. kl., 219 elever
Næringen 98, 8240 Risskov
Tlf.: 8610 9545
kontoret@boerrenesfriskole.dk
www.boerrenesfriskole.dk
Formand: Kristian Tylén
Skoleleder: Peter Leth Andresen

3) Friskolen i Viborg
Oprettet 1976, 0. - 9. kl., 188 elever
Ammunitionsvej 5, 8800 Viborg
Tlf.: 8662 0042
info@friskolen-viborg.dk
www.friskolen-viborg.dk
Formand: Vibeke Vangkilde
Skoleleder: Henrik Andersen

4) Friskolen Østerlars
Oprettet 1964, 0. - 9. kl., 137 elever
Nybrovej 42, 3760 Gudhjem
Tlf.: 5649 8280
info@friskolen-oesterlars.dk
www.friskolen-oesterlars.dk
Formand: Pia Duun Olsen
Skoleleder: Kira Lintrup Jensen

5) Gudenåskolen
Oprettet 1976, 0. - 9. kl., 227 elever
Brunhøjvej 9, 8680 Ry
Tlf.: 8689 1759, Fax: 8689 0860
gudenaaskolen@gudenaaskolen.dk
www.gudenaaskolen.dk
Formand: Britt Rønberg
Skoleleder: Lone Mathiesen
Laugesen

6) Kegnæs Friskole
Oprettet 2003, 0. - 9. kl., 120 elever
Østerbyvej 11, 6470 Sydals
Tlf.: 7440 5294
kontoret@kegnaes-friskole.dk
www.kegnaes-friskole.dk
Formand: Thomas Nis Lorenzen
Skoleleder: Jens Billum

7) Lilleskolen Odense
Oprettet 1974, 0. - 9. kl., 225 elever
Blåbærvej 43, 5260 Odense S
Tlf.: 6613 2028
lilleskolen.odense@teliamail.dk
www.lilleskolenodense.dk
Formand: Henrik Lund Nielsen
Skoleleder: Inger Kvist

8) Norddjurs Friskole
Oprettet 1981, 0. - 9. kl., 214 elever
Lergravsvej 4, 8500 Grenaa
Tlf.: 8630 9565
kontoret@norddjurs-friskole.dk
www.norddjurs-friskole.dk
Formand: Kim Pertou Andersen
Skoleleder: Dorte Albæk

9) Samsø Frie Skole
Oprettet 2003, 0. - 9. kl., 84 elever
Stadionsvej 4, 8305 Samsø
Tlf.: 8659 6979
kontor@samsøefrieskole.dk
www.samsøefrieskole.dk
Formand: Kristina Thiemke
Skoleleder: Anna Mattsson

10) Randers Lille Skole
Oprettet 1970, 0. - 9. kl., 217 elever
Tøjhushavevej 28-30, 8900
Randers
Tlf.: 8642 2010
rls@randerslilleskole.dk
www.randerslilleskole.dk
Formand: Rene Berg Andersen
Skoleleder: Peter Engelbrekt
Knøss

11) Sindal Privatskole
Oprettet 2011, 0. - 9. kl., 103 elever
Tislumvej 2-4, 9870 Sindal
Tlf.: 9623 0030
ahc@sindalprivatskole.dk
www.sindalprivatskole.skoleintra.dk
Formand: Søren Sloth
Skoleleder: Ann Haugaard
Christiansen

12) Skolen.com
Oprettet 2009, 0. - 10. kl., Bh., 35
elever
Homåvej 4, 8500 Grenaa
Tlf.: 8633 1071
kontakt@skolen.com
www.skolen.com
Formand: Karen Krogh
Skoleleder: Kristina Holt

13) Syddjurs Friskole
Oprettet 1980, 0. - 9. kl., 178 elever
Molsvej 80B, 8410 Rønde
Tlf.: 8636 5252
kontoret@syddjursfriskole.dk
www.syddjursfriskole.dk
Formand: Toke Høye
Skoleleder: Else Marie Hansen

14) Aalborg Friskole
Oprettet 1980, 0. - 9. kl., 229 elever
Sohngårdsholmsvej 47
9000 Aalborg
Tlf.: 9814 7033
kontor@aalborg-friskole.dk
www.aalborg-friskole.dk
Formand: Lisbeth Pagter
Skoleleder: Nicolai Lange

15) Århus Friskole
Oprettet 1952, 0. - 9. kl., 211 elever
Søholmsvej 13, 8260 Viby J
Tlf.: 8628 3354
skoleleder@aarhus-friskole.dk
www.aarhus-friskole.dk
Formand: Kristian Lassen
Skoleleder: Marie Ludvigsen

SJÆLLAND OG ØERNE:

16) Bregninge Bjergsted Friskole
Oprettet 2004, 0. - 9. kl., 148 elever
Bregningevej 25, 4450 Jyderup
Tlf.: 5929 1342
skoleleder@bfs.dk
www.bfs.dk
Formand: Trine Jørgensen
Skoleleder: Trine Stampe

17) Haslev Privatskole
Oprettet 1973, 0. - 9. kl., 400 elever
Jens Chr. Skovs Vej 3, 4690 Haslev
Tlf.: 5631 2969
adm@haslevprivatskole.dk
www.haslevprivatskole.dk
Formand: Anja Klintø
Skoleleder: Gitte Fuglsang Kehl

18) Holbæk Lille Skole
Oprettet 1981, 0. - 10. kl., 392
elever
Stenhusvej 22 A, 4300 Holbæk
Tlf.: 5945 0045
lilleskole@hls.dk
www.hls.dk
Formand: Mikkel Thorning
Skoleleder: Calle Nørvig

19) Hundige Lille Skole
Oprettet 1968, 0. - 9. kl., 232 elever
Hundige Bygade 10, 2670 Greve
Tlf.: 4397 4300
kontor@hundige-ls.dk
www.hundige-ls.dk
Formand: Pernille Ødum Halse
Skoleleder: Lars Støckel-Hinnum

20) Højbo Friskole
Oprettet 1974, 0. - 9. kl., 198 elever
Kalundborgvej 49, 4591 Føllenslev
Tlf.: 5929 1438
kontor@hoejbo-friskole.dk
www.hoejbo-friskole.dk
Formand: Kirsten Justiniano
Skoleleder: Jeanne Schou
Andersen

21) Jersie Privatskole
Oprettet 2013, 0. - 9. kl., 154 elever
Åsvej 1, 2680 Solrød Strand
Tlf.: 53715900
adm@jersieprivatskole.dk
www.jersieprivatskole.dk
Formand: Bjarne Kjær
Skoleleder: Johnny Larsen

22) Køge Lille Skole
Oprettet 1968, 0. - 9. kl., 217 elever
Egøjevej 130, 4600 Køge
Tlf.: 5665 0504
adm@klis.dk
www.klis.dk
Formand: Sune Dyrland Aagaard
Skoleleder: Annette Falk Helmer

23) Næstved Fri Skole
Oprettet 1998, 0. - 9. kl., 122 elever
Havrebjergvej 3, Rislev, 4700
Næstved
Tlf.: 5570 1054
kontor@naestvedfriskole.dk
www.naestved-fri-skole.dk
Formand: Bo Kondrup
Skoleleder: Kim von Bülow

24) Reventlow Lille Skole
Oprettet 1999, 0. - 10. kl., 65 elever
Torebyvej 7, 4920 Søllested
Tlf.: 5461 6626
reventlow_lille.skole@adr.dk
www.rls-lolland.dk
Formand: Susanne Kjær
Rasmussen
Skoleleder: Mette Green

25) Ringsted Lilleskole
Oprettet 2012, 0. - 9. kl., 196 elever
Næstvedvej 349 B, 4100 Ringsted
Tlf.: 8230 4100
kontor@ringsted-lilleskole.dk
www.ringsted-lilleskole.dk
Formand: Martin Jon Pedersen
Skoleleder: Ditte Ehlig

26) Roskilde Lille Skole
Oprettet 1964, 0. - 10. kl., Bh,
224 elever
Gundsølillevej 50, 4000 Roskilde
Tlf.: 4678 7238
rls.lilleskole@rls.dk
www.roskidelilleskole.dk
Formand: Thomas Ryhl
Skoleleder: Søren Erhard Hansen

27) Rørvig Friskole
Oprettet 1968, 0. - 9. kl., 165 elever
Søndervangsvej 43, 4581 Rørvig
Tlf.: 5991 8337
info@rorvigfriskole.dk
www.rorvigfriskole.dk
Formand: Franz Reich Jensen
Skoleleder: Anne Marie Sandager

28) Sdr. Jernløse Lilleskole
Oprettet 1998, 0. - 7. kl., Bh. 125
elever
Sdr. Jernløsevej 51, 4420
Regstrup
Tlf.: 3068 1756
kontor@sj-lilleskole.dk
www.sj-lilleskole.dk
Formand: Nete Lundholm Kock-
Knudsen
Skoleleder: Tonny Tang Christiansen

29) Skolen for Livet
Oprettet 2015, 0. - 9. kl., 47 elever
Kostervej 26, 4780 Stege
Tlf.: 5265 6754
post@skolenforlivet.nu
www.skolenforlivet.nu
Formand: Allan Schmidt
Skoleleder: Kasper Jørgensen

30) Sofiehøj Friskole
Oprettet 2012, 0. - 9. kl., 186 elever
Hornsherredvej 446, 4070 Kirke
Hyllinge
Tlf.: 4640 0171
kontoret@sofiehøjfriskole.dk
www.sofiehøjfriskole.dk
Formand: Hans Ramløv
Skoleleder: Elisabeth Haulund

KØBENHAVN OG NORDSJÆLLAND:

31) Albertslund Lille Skole

Oprettet 1967, 0. - 9. kl., 225 elever
Herstedøster Skolevej 28,
2620 Albertslund
Tlf.: 4345 1230
info@albertslundlilleskole.dk
www.albertslundlilleskole.dk
Formand: Annette Surel Pedersen
Skoleleder: Trine Nielsen

32) Amager Lille Skole

Oprettet 1968, 0. - 9. kl., 250 elever
Rodosvej 47, 2300 København S
Tlf.: 3259 1390
info@amagerlilleskole.dk
www.amagerlilleskole.dk
Formand: Helene Støvring
Skoleleder: Maja Løvskov

33) Bagsværd Friskole

Oprettet 1957, 0. - 9. kl., 209 elever
Skovalleen 6, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4498 4335
kontor@b-friskole.dk
www.bagsvardfriskole.dk
Formand: Andreas Munk Janson
Skoleleder: Mads Aarø-Hansen

34) Ballerup Ny Skole

Oprettet 1973, 0. - 9. kl., 190 elever
Tvendagervej 4, 2750 Ballerup
Tlf.: 2965 2351
kontor@ballerupnyskole.dk
www.ballerupnyskole.dk
Formand: Mattias Forsman
Skoleleder: Stine Linderod Larsen

35) Byens Skole

Oprettet 1971, 0. - 9. kl., 467 elever
Høffdingsvej 75, 2500 Valby
Tlf.: 3616 7746
byens@byens-skole.dk
www.byensskole.dk
Formand: Nils Riske
Skoleleder: Morten May

36) Børne U.N.I.

Oprettet 1996, 0. - 9. kl., 292 elever
Valdemarsgade 14, 1665
København V
Tlf.: 3325 3405
info@borneuni.dk
www.borneuni.dk
Formand: Jakob de Lemos
Skoleleder: Gitte Svenning

37) Den dansk-franske Skole

Oprettet 2010, 0. - 9. kl., 45 elever
Tagensvej 188, 2400 København NV
Tlf.: 4141 8228
ecolefrancodanoise@gmail.com
www.ecolefrancodanoise.dk
Formand: Benoit Paquin
Skoleleder: Nicolas Guilbert

38) Den Lille Skole

Oprettet 1949, 0. - 9. kl., 231 elever
Gammellosevej 228, 2800 Lyngby
Tlf.: 4498 3926
dls@denlilleskole.dk
www.denlilleskole.dk
Formand: Susanne Heerup
Mortensen
Skoleleder: Simon Møller Petersen

39) Den Lille Skole i København

Oprettet 1968, 0. - 6. kl., 139 elever
Lindholmsvej 18, 2700 Brønshøj
Tlf.: 3860 1616
lilleskolen-kbh@lilleskolen-kbh.dk
www.lilleskolen-kbh.dk
Formand: Mikkel Solgaard
Bojsen-Møller
Skoleleder: Erik Fischer

40) Det Frie Gymnasium, grundskolen

Oprettet 1970, 8.-10.klasse, 145
elever
Møllegade 26, 2200 København N
Tlf.: 3537 1111
adm@detfri.dk
www.detfri.dk
Formand: Birgitte Koch
Skoleleder: Peter Futtrup

41) Esrum Kost- og friskole

Oprettet 1988, 6. - 10. kl., 48 elever
Esrum Hovedgade 18, 3230
Græsted
Tlf.: 4839 0950
kontor@esrumkostskole.dk
www.esrumkostskole.dk
Formand: Bjørn Strange
Skoleleder: Jesper Harrsen

42) Farum Lilleskole

Oprettet 2019, 0.-5.klasse, 37 elever
Farum Park 2, 3520 Farum
Tlf.: 28908970
kontor@farumlilleskole.dk
www.farumlilleskole.dk
Formand: Trine Schouw
Skoleleder: Karina Larsen

43) Freinetskolen

Oprettet 1976, 0. - 9. kl., 200 elever
Valby Langgade 117, 2500 Valby
Tlf.: 2522 2650
kontor@freinetskole.dk
www.freinetskolen.dk
Formand: Asger Eir
Skoleleder: Michael Christiansen

44) Gribskov Lilleskole

Oprettet 1967, 0. - 9. kl., 101 elever
Ny Mårupvej 302, 3200 Helsingør
Tlf.: 4879 5343
gs@gribskov-skole.dk
www.gribskov-skole.dk
Formand: Pernille Jellinggaard
Skoleleder: Lasse Østergaard

45) Halsnæs Lilleskole

Oprettet 2000, 0. - 9. kl., 185 elever
Hågendrupvej 6 Torup, 3390
Hundested
Tlf.: 4798 8883
post@halsnaesskolen.dk
www.halsnaesskolen.dk
Formand: Mette Hjort Mikkelsen
Skoleleder: Per Schantz

46) Hareskovens Lilleskole

Oprettet 1965, 0. - 9. kl., 254 elever
Skovbovænget 124, 2750 Ballerup
Tlf.: 4498 8210
mail@hareskovenslilleskole.dk
www.hareskovenslilleskole.dk
Formand: Linda Christoffersen
Skoleleder: Charlotte Eriksen
Winding

47) Havregården Kostskole

Oprettet 1970, 6. - 10. kl., 36 elever
Havregårdsvej 24, 3250 Gilleleje
Tlf.: 4831 8407
info@havregaarden.dk
www.havregaarden.dk
Formand: Jonas Fedder Witt
Skoleleder: Morten Ulrik
Jørgensen

48) Helsingør Lille Skole

Oprettet 1962, 0. - 10. kl., 230
elever
Fredericiavej 1, 3000 Helsingør
Tlf.: 4921 0203
kontor@lilleskolen.dk
www.lilleskolen.dk
Formand: Katrine Affelhøj
Skoleleder: Christine Kofoed

49) Hillerød Lille Skole

Oprettet 1966, 0. - 9. kl., 209 elever
Brødeskovvej 3, 3400 Hillerød
Tlf.: 4826 6586
kontoret@hillerod-lilleskole.dk
www.hillerod-lilleskole.dk
Formand: Brian Kristensen
Skoleleder: Sanne Wiedemann

50) Humlebæk Lille Skole

Oprettet 1967, 0. - 9. kl., 190 elever
Boserupvej 101, 3050 Humlebæk
Tlf.: 4919 1029
humlebaek@lilleskoler.dk
www.hbls.dk
Formand: Thomas Tuborgh
Solmer
Skoleleder: Lis Türck Kallesen

51) Hørsholm Lille Skole

Oprettet 1970, 0. - 9. kl., 209 elever
Højskolevej 11, 2960 Rungsted
Kyst
Tlf.: 4586 2232
hlsk@hlsk.dk
www.hlsk.dk
Formand: Søren Andersen
Skoleleder: Marianne Andersen

52) Nordsjællands Friskole

Oprettet 1981, 7. - 10. kl., 44 elever
Rønbjerg Allé 2, 3400 Hillerød
Tlf.: 4826 8697
kontor@denalternativeskole.dk
www.denalternativeskole.dk
Formand: Per Kristensen
Skoleleder: Morten S. Pedersen

53) Nørrebro Lille Skole

Oprettet 1975, 0. - 9. kl., 197 elever
Prinsesse Charlottes gade 34-36,
2200 København N
Tlf.: 3535 4501
lilleskole@mail.dk
www.norrebro-lilleskole.dk
Formand: Jacob Sørensen
Skoleleder: Jacob Hatting

54) Rudersdal Lilleskole

Oprettet 1987, 0. - 9. kl., 92 elever
Vejlesøvej 40B, 2840 Holte
Tlf.: 4542 5887
kontor@rudersdal-lilleskole.dk
www.rudersdal-lilleskole.dk
Formand: Rikke Linberg
Skoleleder: Vibber Maria
Matthiesen

55) Ryparken Lille Skole

Oprettet 1970, 0. - 7. kl., 179 elever
Gartnerivej 3, 2100 København Ø
Tlf.: 3929 6639
kontor@ryp.dk
www.ryparkenskole.dk
Formand: Nanna Steenberg Meyer
Skoleleder: Mette Lisbjerg

56) Skolen på Slotsvænget

Oprettet 1985, 6.-10. kl., 39 elever
Slotsvænget 61, 3480 Fredensborg
Tlf.: 4847 6777
skolen@slotsvaenget.dk
www.slotsvaenget.dk
Formand: Lulla Forchhammer
Skoleleder: Kasper Nyboe Pavar

57) Trekronergade Freinetskole

Oprettet 1979, 0. - 9. kl., 211 elever
Trekronergade 46, 1., 2500 Valby
Tlf.: 3617 3162
kontor@trekroner-freinet.dk
www.trekronergadefreinetskole.dk
Formand: Janne Tynell
Skoleleder: Hanna Jessen

58) Ørestad Friskole

Oprettet 2004, 0. - 9. kl., 223 elever
Nordre Digevej 6, 2300
København S
Tlf.: 3312 8181
info@orestad-friskole.dk
www.orestad-friskole.dk
Formand: Dennis Christensen
Skoleleder: Flemming Hansen

59) Østerbro Lilleskole

Oprettet 1970, 0. - 9. kl., 207 elever
Sionsgade 5 A, 2100 København Ø
Tlf.: 3929 7114
post@osterbrolilleskole.dk
www.oesterbrolilleskole.dk
Formand: Christoph Ellersgaard
Skoleleder: Jasmin Heide

FORKORTELSER

0. = børnehaveklasse
Bh. = børnehave

LILLESKOLERNES BESTYRELSE

JASMIN HEIDE
Formand, Skoleleder,
Østerbro Lilleskole

KONRAD KRIESCHER
Næstformand

MARIE LUDVIGSEN
Bestyrelsesmedlem,
Skoleleder, Århus Friskole

ANJA NØRAGER-NIELSEN
Bestyrelsesmedlem, forælder,
Den Lille Skole

RUNE BUNDEZEN
Bestyrelsesmedlem, forælder,
Hareskovens Lilleskole

PETER LETH ANDRESEN
Bestyrelsesmedlem,
Skoleleder, Børnenes Friskole

MALENE FALCK BJERRUM
Bestyrelsesmedlem, Lærer,
Gribskov Lilleskole

CHRISTINE KOFOED
Suppleant, Skoleleder,
Helsingør Lilleskole

RIKKE DYRMOOSE
Suppleant og børnehavleder,
Roskilde Lille Skoles børnehave

SUNE JON HANSEN
Sekretariatsleder,
Lilleskolernes Sammenslutning

JOSEFINE WENG
Projektansat,
Lilleskolernes Sammenslutning

Kursusudvalg:

Bestyrelsen deltager på forskellig vis i planlægningen af kurser og træf henvendt til bestyrelsesmedlemmer, ledere og medarbejdere. I planlægningsarbejdet medvirker desuden ofte en arbejdsgruppe eller et kursusudvalg – det gælder eksempelvis Ledertræffet og Lederiet.

20 20

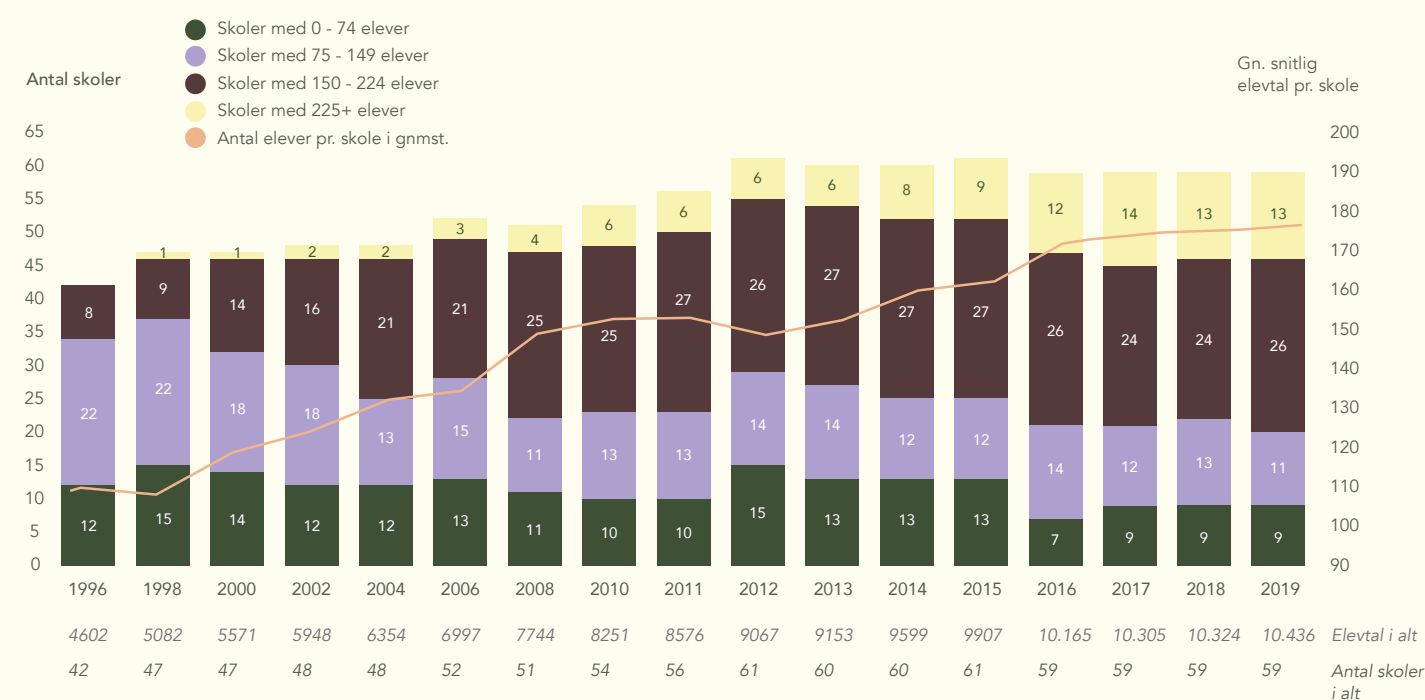
Nøgletal og medlemsskoler

Takstkatalog FL 2020

Generelle driftstilskud kr. pr. årselev

GRUNDTILSKUD 400.000 pr. skole, dog maks. 10.000 kr. pr. elev	BYGNINGSTILSKUD 2.230 pr. elev	TILSKUD TIL KOSTAFDELINGER VED FRIE GRUNDSKOLER 50.883 pr. kostelev	TILSKUD TIL SFO 7.877 pr. SFO-elev
UNDERVISNINGS- TAXAMETER TAKST 1 36.599 (for årselever under 13 år) TAKST 2 48.310 (for årselever på eller over 13 år, men ikke i 10. klasse) TAKST 3 47.205 (for årselever i 10. klasse)	FÆLLESUDGIFTS- TAXAMETER TAKST 1 6.989 (for antal årselever, der ikke overstiger 220 årselever) TAKST 2 2.796 (for antal årselever, der overstiger 220 årselever)	SPECIALUNDERVISNINGS- TILSKUD Takst for 1. specialundervisningselev 104.322 Takst for 2. specialundervisningselev 93.890 Takst for 3. og følgende specialundervisningselever 62.593 Takst for 13. og følgende specialundervisningselever på profilskoler 40.217	INKLUSIONSTILSKUD PR. SKOLE TAKST 1 0 - 149 elever 136.372 TAKST 2 150 - 299 elever 129.554 TAKST 3 300 - 449 elever 122.735 TAKST 4 450 elever og derover 115.917

Medlemsskolerne - størrelse og elevantal

Program

Lilleskoletræf

2020

*27.-28. marts på Sdr. Jernløse Lilleskole
og Hotel Strandparken, Holbæk*

FREDAG D. 27. MARTS

13.00 / Ankomst på Sdr. Jernløse Lilleskole, kaffe og kage

13.30 / Velkomst

13.45 / Repræsentantskabsmøde 2020

17.15 / Afgang til Hotel Strandparken, Holbæk

18.30 / Kunsten at stille spørgsmål til samfundet
Oplæg ved Anna Andrea Malzer, teaterdirektør på
Mungo Park

19.30 / Festmiddag, samvær, livemusik, dans og festivitas

LØRDAG D.28. MARTS

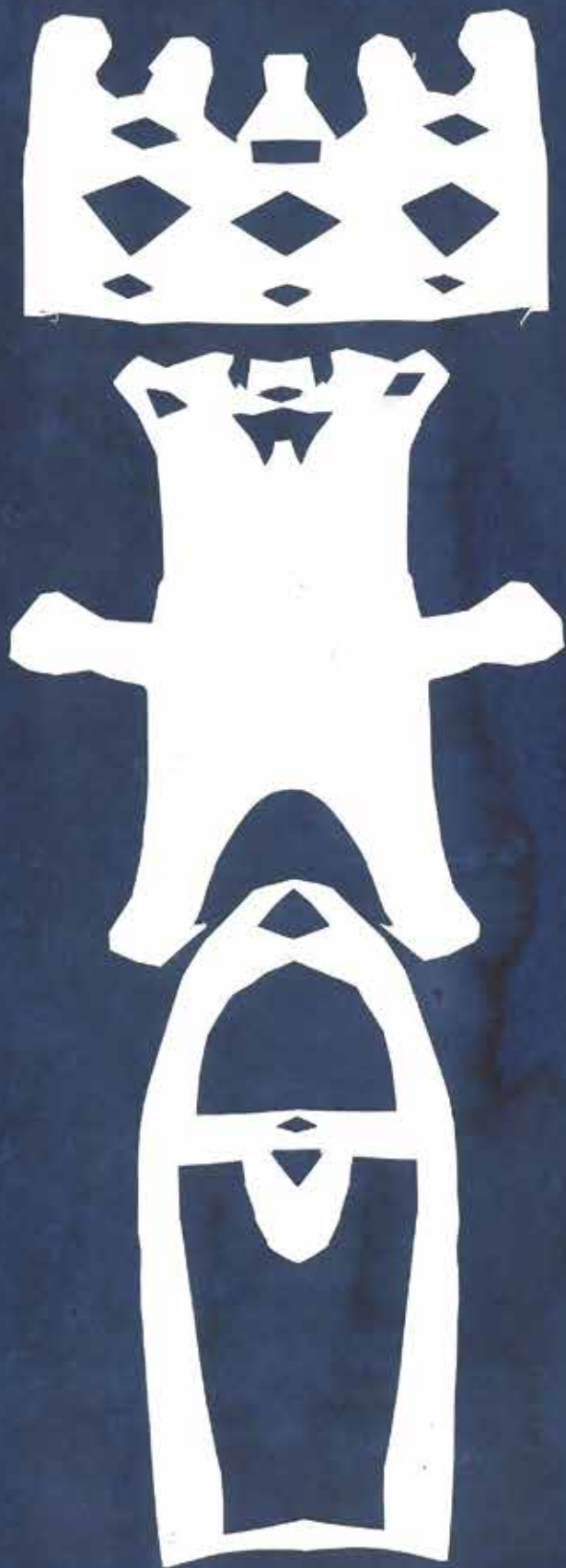
08.00 / Morgenmad

09.15 / Frihed, lighed og fællesskab

Oplæg ved Lars Trier Mogensen, politisk kommentator
og chefredaktør på Føljeton

10.45 / Workshop

12.30 / Afrunding, tak for i år og sandwich to-go

Lilleskolernes Sammenslutning
Nytov 7, 2. sal
1450 København K

Tlf. 28743329

www.lilleskolerne.dk
post@lilleskolerne.dk